

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»  
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ  
КАФЕДРА УГОРСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**БЛОНАР НОРБЕРТ ОЛЕКСАНДРОВИЧ**

**Система прізвиськ у с. Нове село Виноградівського району.**

6.020303 Філологія (Угорська мова і література)

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра

Науковий керівник:  
**Нодь Н.Й.**  
(Доцент)

Ужгород-2017

**Реєстрація** \_\_\_\_\_  
(номер)

« \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2017 р. \_\_\_\_\_  
(підпис лаборанта)

Талабірчук О.Ю.  
(прізвище, ініціали)

**Дипломна робота допущена до захисту**

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ Зикань Х.І.  
(підпис) (ініціали, прізвище)

К.філол.н., доцент  
(науковий ступінь, вчене звання)

« \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2017 р.

**Рецензент** \_\_\_\_\_ \_\_\_\_\_  
(підпис) (прізвище, ініціали)

\_\_\_\_\_  
(науковий ступінь, вчене звання)

**UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYÜGYI MINISZTERIUMA  
ÁLLAMI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNY  
„UNGVÁRI NEMZETI EGYETEM”  
UKRÁN–MAGYAR OKTATÁSI-TUDOMÁNYOS INTÉZET  
MAGYAR FILOLÓGIAI TANSZÉK**

BLANÁR NORBERT

**A ragadványnevek rendszere Tiszaújhelyben, a  
Nagyszőlősi járásban.**

6.020303 Filológia (Magyar nyelv és irodalom)

Diplomamunka a baccalaureusi fokozat megszerzésére

Tudományos vezető:  
**Nagy Natália**  
( Docens)

Ungvár-2017

# TARTALOM

## BEVEZETÉS

### 1. A KÉRDÉSEL FOGLALKOZÓ SZAKIRODALOM ÁTTEKINTÉSE

### 2. A RAGADVÁNYNEVEK RENDSZERE TISZAÚJHELYEN

### 3. A RAGADVÁNYNEVEK KATEGORIZÁLÁSA

3.1. A ragadványnevek eredet szerinti megoszlása.....

3.2. A ragadványnevek nemek szerinti megoszlása.....

3.3. A ragadványnevek szerkezet szerinti kategorizálása.....

3.4. A ragadványnevek születési év szerinti megoszlása.....

**BEFEJEZÉS**.....

Következtetések levonása.....

A felhasznált irodalom jegyzéke.....

Rezümé.....

Melléklet.....

## BEVEZETÉS

**Szakdolgozatom témája** a ragadványnevek rendszere Tiszaújhelyen, a nagyszőlősi járásban.

A névtan egy igen érdekes, sokszínű része a nyelvtannak. A nevek sok mindenre választ adnak. Vannak, akik hiszik, hogy nagymértékben befolyásolják az egyén sorsát, életét. Őrzik egy-egy település lakosainak szokásait, illetve tükrözik azok gondolkodásmódját.

E témát azért választottam, mert igen érdekesnek találtam megvizsgálni a ragadványnevek előfordulását és annak eredetét, okait, valamint azt, hogy ki, milyen indíttatásból kapta az adott nevet.

A ragadványnevek világa érdekes lehet sok mindenki számára, hiszen sok esetben egyes nevek már annyira divatosak váltak, hogy a névadó közösség szinte elfeledkezik az adott személy eredeti nevééről.

**A téma aktualitása** A ragadványnevek gyakran használatosak mindennapi életünkben, tulajdonképpen alapszókincsünk szavai. Gyűjtésük szinte minden korban aktuális, hiszen ezek a nevek nemcsak a 21. század jellegzetességei, hanem kialakulásuk sokkal korábbra nyúlik vissza, sőt az idő előrehaladtával egyre bővül számuk. Fontosnak tartom, hogy megismerjük ezen nevek sokféleségét, változatosságát, kialakulásuk és használatuk hagyományait. Illetve az sem elhanyagolható, hogy nem egy esetben előfordul, hogy a falu lakosságának nagy része számára az illetőnek csak a ragadványneve ismeretes, a vezeték- és keresztneme nem. Ezenkívül tudomásom szerint ezzel a témával még senki nem foglalkozott behatóbban, így munkám során újdonságokra és különböző érdekességekre felhívhatom a figyelmet.

**Diplomamunkám célja** a tiszaujhelyi magyarok ragadványnév-használatának bemutatása. A felnőttek és a gyerekek ragadványneveit is egyaránt vizsgáltam. A névanyagot csak a falu területén belül és a magyar lakosság körében gyűjtöttem.

**Az anyaggyűjtés módszere.** A kutatást adatközlők segítségével, közvetlen beszélgetés módszerével végeztem. A ragadványnevek tulajdonosainak eredeti nevére, születési dátumára voltam kíváncsi. Mindemellett természetesen arra is, hogy az illető mi okból kapta a ragadványnevét. Az általam vizsgált ragadványnevek előfordulását, illetve változatosságát igyekszem áttekinthetően vázolni.

**Az anyaggyűjtés helye.** A gyűjtés szülőfalumban, Tiszaujhelyben történt.

**Tiszaujhely** nevét 1360-ban **Huihel** néven említették először, 1360-ban **Uyhel** néven írták. Fényes Elek Geográfiai szótárában a településről ezt írja: „Ugocsa vármegyei magyar-orosz falu közel u.p. Tisza-Újlakhoz a máramarosi országútban; 60 római, 311 görög katolikus, 157 református, 21 zsidó lakossal, református és görög katolikus anyatemplommal. Határa termékeny, kivált tiszta búzára; rétjei kétszer kaszálhatók; derék majorsági erdeje van. Földesura az Ujhelyi nemzetség férfi ága, kiknek itt több házaik vannak. Ezen nemzetség még Szent István alatt bejött Hunt Pázmán jeles hadvezértől veszi eredetét.” (Fényes,1254.o.)

Tiszaujhely a Tisza jobb partján helyezkedik el, 10 kilométerre a járási központtól, Nagyszőlőstől, és 3 kilométerre az ukrán-magyar határtól. A falu területét Magyarország egyik leghíresebb nemzetsége a Hunt-Pázmány kapta adományul III. Endrétől, az utolsó Árpád-házi királytól.

Az Újhely helynév a magyar új melléknévnek és a hely, helység főnévnek az összetétele. Arra utal, hogy a falu újabb, mint a szomszédai, és mivel a Tisza partján helyezkedik el, ezt bizonyítja az előtag is. Így lett a község neve Tiszaujhely. Az 1946-ban kiadott hatósági rendelet szerint az ukrán neve Nove Szelo.

Tiszaujhely lakossága 1870 lélek, ennek 67%-a magyar, a többi ukrán ajkú. Lakossága folyamatosan elveszíti magyar többségét. Valaha a falut több különböző vallású ember lakta, napjainkban igazán csak két vallás dominál: a görög katolikus és a református, de épül az ortodox templom is. A falu legrégebbi épülete a

református templom, amely 1220-ban épült római katolikusok részére. A 13. században épült templom alatt az Ujhelyi család sírboltja van, de 1895-ben a lejárátát befalazták.

A reformáció után az akkori uraság az egész faluval áttért a református hitre, így lett a templom a reformátusoké. A harangokat 1895-ben öntötte Győri István kurátor. A görög katolikus egyház magyar ajkú tevékenységét 1949-ben tiltották be. És 1989 után a helyi görög katolikus gyülekezet újjászerveződött, templomukat visszakapták. Még az 1920-as években két görög katolikus templom állt a faluban. Az egyik egy kicsi fatemplom volt, melynek igen érdekes az építési körülményeiről szóló történet. Az új görög katolikus templomot Újhelyben 1926-tól 1928-ig építették. A templom jobb oldalán áll egy fakereszt, amelyet a kis fatemplom helyéről hoztak ide.

Ma a község általános iskolája párhuzamos osztályokkal működik, magyar és ukrán nyelven folyik a tanítás, ugyanis 1989-ben a szülők kérésére újraindították a magyar elemi osztályokat is. Sajnos napjainkban egyre csökken a magyar osztályok létszáma.

1989. november 26-án a templom kertjében emlékművet állítottak a sztálinizmus és a II. világháború áldozatai tiszteletére. 1991 áprilisában az egykori internáltak közül 26 fő még élt. (Dupka,284.o.)

### **Adatközlők táblázata**

<b>Sor-szám</b>	<b>Név</b>	<b>Születési dátum</b>	<b>Végzettség</b>	<b>Foglalkozás</b>	<b>Vallás</b>
1.	Blanár Sándor	1959.07.29	Egyetem	Nyomdász	Görög katolikus
2.	Boldog Attila	1987.10.20	Érettségi	Segédmunkás	Református

3.	Boldog Ferenc	1980.07.07.	Érettségi	Autószerelő	Ortodox
4.	Boldog Róbert	1981.08.10.	Nemzetközi kapcsolatok	Vállalkozó	Református
5.	Hornyai István	1986.10.09.	Villanyszerelő	Gyári munkás	Görög katolikus
6.	Kalanics Irén	1988.06.13.	Tanárnő	Tanárnő	Református
7.	Kovács István	1961.10.10.	Hegesztő	Autószerelő	Görög katolikus
8.	Kovácsik Gergő	1990.12.13.	Hegesztő	Gyári munkás	Görög katolikus
9.	Pintye László	1959.04.16.	Közgazdász	Polgármester	Görög katolikus
10.	Pintye Milán	1991.07.09.	Nemzetközi kapcsolatok	Vállalkozó	Görög katolikus
11.	Pógyor István	1984.05.23.	Kommunikáció és médiatudomány	Operatőr	Görög katolikus
12.	Romanec Sándor	1960.12.24	Traktorista	Temetkezési vállalkozó	Görög katolikus
13.	Sáfi Anita	1991.07.11.	Kozmetikus	Gyári munkás	Görög katolikus
14.	Szenek Eduárd	1987.08.17.	Testnevelő	Segédmunkás	Görög katolikus
15.	Szivák Róbert	1988.03.15.	Érettségi	Segédmunkás	Görög katolikus

## 1. A KÉRDÉSEL FOGLALKOZÓ SZAKIRODALOM ÁTTEKINTÉSE

Nagyon sokan foglalkoztak és foglalkoznak a ragadványnevekkel. Minden kutató eltérő módon közelítette meg ragadványneveket. Munkám során több tanulmányt megvizsgáltam és feldolgoztam. Ahhoz, hogy minél tisztább és áttekinthetőbb képet kapjunk a ragadványnevekről Tiszaújhelyen, első lépésként mindenképp meg kell vizsgálni a témával eddig foglalkozó tudósok kutatási eredményeit. A továbbiakban megpróbálom összegezni és bemutatni a kutatók munkáját, azt, hogy ki, milyen megközelítésből vizsgálja a ragadványneveket és azok előfordulását, fajtáit.

**Kálmán Béla** A nevek világa című könyvében a magyar névtani kutatások történetét foglalja össze, személynevekről írt fejezetében külön foglalkozik a ragadványnevekkel. Megállapítja, hogy a ragadványnév hogyan keletkezhet, hogyan, milyen okból adódóan fordul elő. Nem csak az eredetével foglalkozik, hanem az előfordulás helyével is. Megállapítása szerint a ragadványnevek iskolákban, hivatalokban, gyárakban a leggyakoribbak. Szerinte a falvakban színesebb a ragadványnevek rendszere, mint a városban. Kálmán Béla munkája gazdag támpontot adott a saját kutatásom elkezdéséhez.[Kálmán1996,17]

Egy másik tanulmányban **Hajdú Mihály** a következőképpen határozza meg a ragadványnevet: „Azokat a névelemeket, amelyeket a hivatalos kereszt- és családneveken, valamint a beceneveken kívül az emberek adnak egymásnak bármilyen szándékkal, ragadványneveknek nevezünk.” [Hajdú 2003,43]

A **Magyar Értelmező Kéziszótár** megkülönböztető személynévként definiálja e névtípust. [MÉKSz 1982, 1139]

A **Nyelvművelő Kézikönyv** szerzője szerint ragadványnévnek tekintjük azokat a csúfos, tréfás vagy gúnyos neveket, amelyeket a hivatalos családnév helyett

használunk. Ezen ragadványnevek valamilyen feltűnő tulajdonságot fejeznek ki. [Nyelvművelő Kézikönyv1985, 554–555. o.]

Érdekes a Magyar Nagylexikonban található leírása is. Mely szerint a ragadványnév semleges, tréfás vagy gúnyos megkülönböztető személynév, amelyet általában együtt használnak a hivatalos névvel. [Magyar Nagylexikon 2002, 271]

**J. Soltész Katalin** A tulajdonnév funkciója és jelentése című könyvében az embernevek kategóriáján belül tárgyalja a kiegészítőneveket és ezen belül ír a megkülönböztető nevekről. Szól a családnévpótló ragadványnevekről és az önálló ragadványnevekről is. [Soltész Katalin 1979,56–63. .

Nagy segítségemre volt **Kovalovszky Miklós** tanulmánya, melyben az iskolai ragadványnévadással foglalkozik. Szerinte a diáknevek és az ifjúsági nyelv vizsgálata szinte elválaszthatatlan, az ifjúsági nyelv kutatásának kezdete Kovalovszky Miklós nevéhez fűződik. A munkája tisztán rávilágított mennyire jellemző a diákokra a ragadványnévadás. [Kovalovszky1963, 66–74.o.

**Balogh László** hasonló közösségben folytatott kutatást. Három pontban foglalta össze a feldolgozás lehetséges módjait: hány elemből, szóból állnak a nevek, a nevek funkciója a csoportosítás alapja és a nyelvtani indítékú rendszerezés. Balogh László felosztási szempontjait is figyelembe vettem saját gyűjtésem rendszerezése során. [Balogh 1985,105–16.o.]

**Bachát László** egyetért Balogh László meghatározásával. ”A ragadványnév műszót, függetlenül a név szerepétől, eredetétől és használati formájától, általános értelemben alkalmazom mindazokra a nevekre, melyek a hivatalos nevek mellett vagy azok helyett állnak” (MNYj. XII, 110). A ragadványnév műszót Tóth Katalinnal (MNYj.XII,95) egyetértve gyűjtőnévnek tartja, funkcióját tekintve is egyetért Tóth Katalinnal és Balogh Lászlóval abban, hogy van e neveknek olyan csoportja, amelyet megkülönböztető névnek vagy értelmi jellegén alapuló ragadványneveknek nevezhetünk, és van olyan csoportja, amelyet Tóth Katalinnal gúnyneveknek, dicsérő- vagy bókneveknek, vagy érzelmi jellegén alapuló ragadványneveknek neveznek. [Bachát 1976,130–134.o.]

A testi és a lelki tulajdonságokra utaló ragadványnevek vizsgálatával is foglalkozott Bachát László. A következő megállapítást teszi: „Az iskolában használatos ragadványnevek legnagyobb része egyelemű név, elsősorban becéző, gúny- vagy bóknév, a megkülönböztető szerep csak másodlagos. A névadási okok között a felnőtteknél és az iskolás gyerekeknél is ugyanazok az indítékok szerepelnek, legfeljebb az egyes típusoknak a megterhelése más és más”. [Bachát 1972,16–20]

**Mizser Lajos** szerint fontos egy-egy osztály névanyagának vizsgálata, hiszen a tanulók a különböző neveket az osztályközösségben kapják. [Mizser1972, 419–422] Csoportosítása során hét kategóriát különböztetett meg: 1. Az előnév becézése. 2. Szokatlan képzésű utónevek. 3. Tv- és filmélmény alapján adott nevek. 4. Idegen nevek. 5. Külső tulajdonságot kifejező nevek. 6. Belső tulajdonságot kifejező nevek. 7. Egyéb nevek. Ezen szempontokat én is figyelembe vettem és segítettek a gyűjtött neveim kategorizálásában. [Mizser 1971, 40–42]

**Szilágyi Ferenc** szintén egy gimnázium osztály körében vizsgálta a neveket. Megállapította, hogy az általa gyűjtött 70 név közül a legtöbb a viselőjük vezeték- és keresztnévéből kialakult diáknév. [Szilágyi1973,55]

Az említett tanulmányok fontosak voltak számomra, hisz rávilágítottak arra a tényre, hogy egy kisebb közösségben, egy osztályban is rengeteg a ragadványnév található, melyek szintén bemutatják névadó közösségük gondolkodásmódját.

**Mizser Lajos** egy másik munkájában a ragadványnevek típusait vizsgálta az újabb kutatások tükrében. Célszerűnek látta, hogy a ragadványnevekhez közel álló névszerű elemekkel is foglalkozzon: a megkülönböztető szerepű névszerű szókkal, a névhelyettesítéssel és körülírással, valamint a nemesi előnévvel. Ezen z elemnek vizsgálatával szemmel kísérhetjük a névvé válás folyamatát. [Mizser1987,139]

**Farkas Ferenc** néhány járszági település ragadványnév-rendszerének összevetésével foglalkozik. Mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a ragadványnevek születése milyen nyelvi eszközöket mozgósít. [Farkas 1985,139.o.]

A következő tanulmány **Borbély Anna** nevéhez fűződik, gyűjtésében a kétegyházi román ragadványnevek rendszerét vizsgálja. A gyűjtését 1988 és 1990 között végezte Kétegyházán, a község lakosságának akkoriban 60%-a román volt. Kétegyházán a ragadványneveket csúfneveknek nevezik. [Borbély 1997, 200-206]

Mindenképp meg kell említenünk **Hári Gyula** munkáját, aki Csór ragadványneveit rendszerezte. Fejér megye Csór község történeti és jelenkori ragadványneveinek, s azok rendszerének bemutatása volt a célja. Ragadványnévnek tekintett minden olyan tulajdonnevet, ami a hivatalos név mellett vagy a helyett állt. Széleskörű gyűjtést végzett, egyrészt adatközlőkre támaszkodott, másrészt történeti forrásokat használt fel. [Hári 1997, 194-199]

**Sándor Anna** Kolon ragadványneveit gyűjtötte. Az ő munkája azért fontos, mert Szlovákia magyarlakta községeinek ragadványneveiről addig még nem jelent meg részletes elemzés, kivéve egy-két községet. A gyűjtést 1988-ban végezte a zoboralji községben, a ragadványnevek rendszerezésével és csoportosításával foglalkozott. E névtípust Kolonban mellékneveknek hívták. [Sándor 1997, 187-193]

Ragadványnevekkel foglalkozott **Hegedüs Teréz Gabriella**, aki munkájában a Kisnémedi magyar község ragadványneveit gyűjtötte. A gyűjtésében a ragadványnevek kialakulását kutatta, hogy milyen lehet szófaja, illetve használati formája szerint a név. Foglalkozott a névadás okaival, illetve külön kitér az általános iskolai tanulók ragadványnevei és az idősebbek ragadványnevek közötti kapcsolatra. [Hegedüs 1983, 7-37]

**Sinkovits Ferenc** a ragadványnevek általános kérdéseivel foglalkozott Csantavér községben. A ragadványnevek kialakulásának okait kutatta, hogy mi idézte elő keletkezésüket, ugyanis véleménye szerint a ragadványnév megbélyegzést jelent, ezért is nevezik csúfnévnek. Munkájában vizsgálta a helységben, hogy a ragadványnevet egy személy vagy az egész családi viseli, hogy többszörösen összetett-e az és, hogy milyen viszonyban van az eredeti névvel. Külön fejezetben tér ki a ragadványnevek keletkezéseinek okaira, hogy miből is ered (pl.: foglalkozásból, életszokásokból, jellemből, etnográfából, életszakaszokból stb.).

Ezen tanulmánya nagyban hozzájárult, hogy el tudjam különíteni a ragadványnév terminust a csúfnévtől [Sinkovits 1988, 11-71]

Meg kell említenünk **Görbedi Miklós** munkáját is, mivel ő volt az, aki Tiszalök nagyközség ragadványneveivel foglalkozott. Munkájában a névadás eredetének okait vizsgálja az adott községben, arra a következtetésre jutott, hogy sok család nem is tudja, mit jelent a neve előtt álló betű, mivel az anyakönyvben a ragadványnevek kezdőbetűjét is beírták (D. Nagy, B. Tóth, L. Kiss, Cs. Balogh stb.).[Görbedi 1983, 3-32]

A szlengnevekkel foglalkozik **Kis Tamás**, a Személynevek a szlengben című tanulmányában. A szlengnek három fő típusát különbözteti meg. Az egyik a közszleng, a másik fajtája a területi szleng, a ragadványnevek szempontjából a legfontosabb a szleng harmadik fajtája, a szakszleng. A szakszlengek foglalkozás, hobbi alapján összegyűjtött csoportokban jönnek létre, és nagyon gyakran az adott szakma szaknyelvéhez is kapcsolódnak. A szakszlengnek több fajtája létezik, legtöbb adatot a tolvajnyelv, a diáknyelv és a katonai szleng adja. [ Kis1996, 93-104]

**Fehér Krisztina** nézetei szerint: „A jelenkori névanyagot tekintve ragadványneveknek azokat a nem hivatalos névadással keletkezett, tehát az adott beszélőközösségtől származó személyneveket tekintem, amelyek a teljes hivatalos név vagy annak valamelyik tagja (családnév, keresztnév) és változata (becenév) mellett, illetve azok helyett állnak”. [ Fehér 2004,74]

**Néma Lajos** Visk és Szlatina ragadványneveit vizsgálta s mutatja be tanulmányában. A gyűjtésben a ragadványnevek használati formájával, a hivatalos névvel használt ragadványnevekkel és azok jellegével, funkciójával foglalkozott. Munkájában vizsgálta még a ragadványnevek eredetét, a névadás okait valamint a nevek szófaját. A két község névkészlete kiválóan alkalmas az összehasonlításra, melynek során előtűnnek Kárpáton túl magyar lakosságának névadási szokásai, kirajzolódnak a ma is használatos ragadványnevek legelterjedtebb típusai. [Néma 1985,3-59]

Egy következő munka **Kovács János** nevéhez fűződik, aki Vásárosdombó ragadványneveit vizsgálta. Gyűjtése kizárólag a falu lakóinak az elbeszélésén alapult. A munkában a helység családneveiről és azok ragadványneveiről ír, valamint vizsgálta azok felosztását és használatát. E gyűjtés sokban hasonlít az általam végzett munkához, mivel én is sok információt a megkérdezett személyektől kaptam, azaz a közvetlen beszélgetés módszerével gyűjtöttem. [Kovács 1978,3-27]

**Gellén Attiláné** Salköveskút ragadványneveit gyűjtötte, munkájának az volt a célja, hogy az adott település névanyagának segítségével mutasson rá a névadási szokásokra. Megállapítása szerint a ragadványnevek nem vesztek el jelentőségüket és frissen élnek a településeken, kisebb falvakban. A ragadványnevek keletkezése hosszú időre nyúlik vissza, korukra abból lehet következtetni, hogy milyen rokonsági fokot említenek az adatközlők. Ebből következtet arra, hogy a ragadványnevekben nem annyira a mai kor, mint inkább a régebbi idők jellemzői mutatkoznak meg. [Gellén 1987, 3-28] Ez a sajátosság kutatópontomra is jellemző.

Szajol községében 1978-ban **Szekeres Ilona** a ragadványnevek gyűjtésével foglalkozott. Gyűjtésében az anyagot a következő szempontok alapján rendszerezte: foglalkozásra, külső és belső tulajdonságra, előző lakhelyre, nevekre, szavajárására, cselekedetre, viselkedésre, magatartásra utaló ragadványnevek. Külön fejezetben vizsgálta a nevek életét napjainkban és hogyan öröklődtek a családi ragadványnevek.[Szekeres 1978, 7-30]

Sopronkövesd, mintegy Soprontól 20 km-re fekvő közepes nagyságú község. E község ragadványneveit **Török Ildikó Mária** tanulmányozta. Munkájában arra törekedett, hogy lehetőleg több korosztályhoz és mindkét nemhez tartozók legyenek az adatközlők. Foglalkozott a becenevekkal, családnevekkel, keresztnévvel és a névadás indítékaival. [Török 1983, 3-21]

**Misi Tünde és Mádi Judit** kutatásuk során megállapították, hogy Abasárban a ragadványnévadás kihalófélben van. Szerintük a különböző családnevű lakosok, ha azonos a ragadványnevük, rokonságban vannak egymással és egy családnak több ragadványneve is lehet (pl.: a Takács, Pálinkás, Tork nevű családok egyaránt viselik

a Cigány és Tütyi ragadványnevet). A kutatóponton a nevek apai ágon öröklődnek, az egyéni ragadványnevek aránya jelentősen kevesebb. Ez a munka is segítségemre volt, mivel a falumban is vannak olyan nevek, melyek családi ágon öröklődtek. [Misi-Mádi 1988, 3-18]

**Pintér Mária** Mezőkövesd ragadványneveinek szerkezeti szempontból való vizsgálatával foglalkozik. Ilyen szempontú rendszerezéssel én is foglalkozom kutatásom során, így e tanulmány segítségével teljesebb képet kaphattam az ilymódú csoportosításról. [Pintér 1978, 7-32]

**Albert Zsuzsanna** Harasztkerék ragadványneveinek tanulmányozása során a névadás motivációja szerint csoportosít, bemutatja a ragadványnevek használati formáját, ír a ragadványnevek életéről. A munkájában összegyűjtött anyagot, betűrendes adattárba foglalja össze. [Albert 1985, 3-25]

**Bura László** Mezőpetri mai személynévanyagának vizsgálatával foglalkozik tanulmányában, mely hasznos adalékokkal szolgál mind a névtani kutatásokat végző, mint a nyelvjáráskutató nyelvész számára, adatait nemcsak a magyar, hanem a német nyelvtudomány is hasznosíthatja. [Bura 1988, 4-19] E munkához hasonló Matics Pál [Matics 1989, 5-68], Ivády Gyenge Ilona [Ivády 1985, 3-27] tanulmánya is.

Nem csak települések viszonylatában érdekes kutatni a neveket. Guttmann Miklós általános iskolák tanulóinak körében végezte diáknevekkel kapcsolatos vizsgálatát. A gyűjtött neveket az indíték és alaktani szempontból vizsgálta és mutatta be. [Guttmann 1973, 57] Fényes Zoltánné egy szakmunkásképző intézet 102 tanulója által használt ragadványneveket rendszerezi [Fényes 1979, 38–44].

Az elmúlt évek folyamán sorra jelentek meg olyan cikkek, amelyek a kárpátaljai személynévek vizsgálatára irányulnak. Így pl.: *Mizser Lajos* Badaló, Beregsom és Mezőkaszony, továbbá vizsgálta Harangláb és Vári ragadványneveit is. **MIZSER (2006c)**

*Kovács András* cikkében a kárpátaljai ragadványneveket az olvasó számára érdekes csoportosítási szempontok alapján mutatja be. A családnevek mellett a

kereszt- és ragadványnevekre is kiterjed a vizsgálata. KOVÁCS (2008). *Sebestyén Zsolt* Hetyen ragadványneveit gyűjtötte össze, s vizsgálja különböző szempontok szerint. SEBESTYÉN (2008). *Nagy Natália* a tóhát településeinek ragadványneveivel foglalkozott NAGY (2014) *Ferenc Alexandra* Palló községben gyűjtötte a ragadványneveket. FERENC (2014) *Balla Andrea* érdekes kérdésekkel foglalkozik tanulmányában, hiszen több kérdést vet fel a nevek egyik nyelvről a másikra történő fordítása. Szülőfaluja, Nagydobrony neveinek oroszról ukránra való átírásáról ír.

A témával kapcsolatos szakirodalom tanulmányozása nagyban hozzájárult kutatásom eredményességéhez. Számos új információval lettem gazdagabb, mely mind a családnevek, mind a keresztnemek, mind a ragadványnevek kutatását, elemzését és rendszerezését elősegítette. Kiemelném ezek közül Hajdú Mihály, Kálmán Béla, J. Soltész Katalin munkáit, melyek rengeteg, az általam vizsgált névtípussal kapcsolatos információt találtam.

## **2. A RAGADVÁNYNEVEK RENDSZERE TISZAÚJHELYEN.**

A ragadványnevek gyűjtése során tisztán vázolható a nevek előfordulása Tiszaújhelyen. Munkám során különböző korosztályú emberek ragadványneveit gyűjtöttem. Nagyon érdekesnek bizonyult kutatni, hogy ki, mi okból kapta ezeket a neveket. Szülőfalum névanyagából 102 ragadványnevet vizsgáltam, melyeket szócikk formájában vázolok, ábécé sorrendben. Előbb megadom a ragadványnevet, majd a nevet viselő egyén eredeti nevét, születési dátumát, a név kialakulásának motivációját. Igyekeztem minél színesebben és érthetőbben közölni az adatokat, amiket gyűjtöttem.

**Aranycsödör** – Sáfi László (1961. 12. 09.) – a helyi lakosok szerint a név viselője gyakran váltogatja a nőket. Jó anyagi helyzete miatt kapta az arany előtagot, aktív nemi élete miatt kapta a csödör megnevezést, ami a ló hímje.

**Aranyhaj** – Zelenyák Krisztina (1980. 03. 27.) – gyerekkora óta hosszú szőke haja van és majdnem mindig kiengedve hordja. A barátnői nevezték el ezen a néven, mert élénk szőke a haja a közismert „Aranyhaj” című mese főhősnőjéhez teszi hasonlatossá.

**Ájvenhó** – Demjén János (1957. 08. 19.) – eredete ismeretlen, de mai napig így szólítják az emberek. Persze azt sejteti, hogy Sir Walter Scott Ivanhoe című első történelmi regénye motiválta a név keletkezését, de erre utaló visszaemlékezést nem hallottam. .

**Álehádró** – Boldog Róbert (1981. 08. 10.) – minden nőt szeretett volna meghódítani, ez lehetséges is volt számára, mert jó megjelenésű férfi, olyan, mint egy olasz dzsigoló, innen az olaszos hangulatú névadás.

**Álomfiú** – Szilágyi Árpád (1971. 08. 11.) – ezt a nevet azért kapta, mert mindig meg szeretett volna nőszülni, de senki sem felelt meg neki, édesanyja szerint ő mindenkitől jobbat érdemel, hisz ő egy álomfiú. Innen eredt az elnevezés is. Még mai napig sem talált párra.

- Ángyó** – Sima Mihály (1964. 07. 24.) – a név kialakulásának motivációja ismeretlen. Valószínűleg az ángy szóból ered, mely nyelvjárási tájszó a családba vagy a közeli rokonságba tartozó vér szerinti férfirokon feleségére.
- Balala** – Fazekas Krisztián (1989. 04. 24.) – eredete ismeretlen, viszont sokan így szólítják.
- Banderas** – Tóth András (1979. 05. 16.) – külsőleg nagyon hasonlít a spanyol színészre Antonio Banderasra, ennek következtében a barátai nevezték el így és mai napig nagyon sokan szólítják ezen a néven.
- Bigyó** – Tóth László (1959. 02. 16.) – nevét öltözködése miatt kapta, nagyon feltűnően öltözködött, mindig tele volt a ruhája valamiféle kiegészítővel, feltűnő ékszereket is hordott, s így azt mondták rá, hogy mindenféle bigyóval van tele ez az ember. Innen az elnevezés.
- Boborján** – Máté Ferenc (1991. 05. 09.) – az abszurd humort játszó L’art pour l’art Társulat egyik szereplőjéről nevezték el diáktársai, mert szétálló fülei hasonlatossá tették a társulat egyik szereplőjéhez, Boborjánhoz.
- Bohóc** – Palazsnik Veronika (1956. 11. 12.) – hajszíne miatt kapta nevét, mivel minden héten más színűre festette a haját, mindig változatos frizurával jelent, s jelenik meg a mai napig. Ezért nevezték el bohócnak, mivel a bohócok szoktak mindenféle bolond, színes hajszínt viselni.
- Bridzsi** – Boldog Erika (1979. 06. 15.) – mindig térdnadrágot hordott, sokan megszólták, hogy mindig abba van, legyen tél vagy nyár, becenevét is erről kapta, amit ismerősei ragasztottak rá.
- Bubu** – Tóni József (1961. 02. 21.) – ismeretlen eredetű név.
- Buduláj** – Kovácsik András (1967. 05. 14.) – ismeretlen eredetű. Néhányan a megkérdezettek közül úgy emlékeztek, hogy szeretett mulatni, s mindenkit „bulájba” hívott, s innen a megnevezés. Ez a találgatás azonban nem került bizonyításra.
- Bugy-bugy** – Panyuscsik András (1973. 04. 23.) – ismeretlen eredetű. Persze az általam tanulmányozott szakcikk alapján elgondolnám, hogy vagy

sokat szeretett inni, vagy szeretett fürdeni, s innen az elnevezés. Ilyen magyarázatát a névnek viszont nem adtak adatközlőim.

**Buldog** – Boldog Ferenc (1956. 09. 17.) – a név keletkezésének kétféle a magyarázata. Az első szerint külsőleg nagyon hasonlít a ráncos arcú kutyára, ezért is kapta nevét. Mások szerint a vezetéknévnek kigúnyolásából keletkezett a megnevezés.

**Burkus** – Bucsella István (1975. 01. 12.) – kutyáját hívta így, kutyája elhalálása után a gazdájára maradt a neve. Nagyon állatbarát és sokan tudják ezt és így rajta maradt kedvence neve.

**Burzsuj** – Palazsnyik Ferenc (1947. 07. 19.) – előkelőbbnek, gazdagabbnak érezte magát a falusi társaságban a többiektől, s ezt gyakran hangoztatta is, ebből kifolyólag kapta a nevét, mivel nagyon zsugori volt. A háta mögött még most is ezen a néven szólítják.

**Büdi** – Sáfi Anita (1991. 07. 11.) – iskolás korában az osztálytársai kellemetlen illatúnak érezték és emiatt kapta ezt a nevet. Ezt a megszólítást mára már nem sokan ismerik, így már csak kevesen emlegetik ezen a néven.

**Cicó** – Harsányi István (1965. 04. 18.) – nevét azért kapta, mert a faluban az a hír járta róla, hogy télen sokat „csecseli, cicili”(szívja) a bort. Így nevezték el cicónak.

**Cigány** – Palazsnyik Róbert (1985. 10. 30.) – a „cigány” nevét azért kapta, mert baráti társaságában mindenkit szeretett átverni és kijátszani. Ezt az elnevezést mai napig használják és többen is így szólítják.

**Colos** – Harangozó Dóra (1996. 09. 19) – ezt a nevet barátaitól kapta, mivel, nagyon magas volt. Neve a col szóból ered, ami mértékegységet jelent. De ma már csak kevesen nevezik így.

**Culu** – Rozmán László (1994. 12. 28.) – nevét azért kapta, mert mindig rendezetlen volt a ruhaviselete, kint volt az úgynevezett „peculája”, ami azt jelenti, hogy csüng az atlétája (adatközlőim szerint a májkája), meg a

nadrágja. Mai napig is mindenki így szólítja és csak így ismerik. Érdekes, hogy találtam olyan írást, melyben ugyanezen névnek női viselője van.

**Csia** – Blanár Sándor (1959. 07. 29.) – a név viselője gyermekkorában beszédhibás volt és helytelenül köszönt „szia” helyett „csia”. Ez a becenév olyan szinten ráragadt, hogy sokan azt hiszik ez a vezetékneve (feleségét Csiánénak, fiát Kis Csiának szólítják).

**Csiáné** – Blanár Éva (1965. 08. 20.) – a nevét férje után kapta, mivel sokan azt hitték, hogy a vezetékneve a Csia, így a felesége Csiáné lett. Sokan ismerik ezt a becézését.

**Csillagvizsgáló** – Palazsnik István (1952. 03. 02.) – nevét a nagyméretű szemüvegéről kapta, mert azzal a szemüveggel még a csillagokat is látni lehetett. Sokan erről a névről ismerik.

**Dákó** – Csíkos Imre (1977. 09. 27.) – ezt a nevet azért kapta, mert mindig a férfiassága nagyságával hengegett. Folyamatosan azt bizonygatta, hogy hatalmas nőcsábász. A közösség e névvel tisztelte meg.

**Dáncsi** – Danilec Viktor (1991. 05. 10.) – vezetéknevéből alakult ki ez a beczés, azaz a Danilec -i képzős változata, azaz Dáncsi lett a név viselőjének ragadványneve.

**Dede** – Kovácsik Gergő (1990. 12. 13.) – nevét a gyermekkorában kialakult dadogása miatt kapta, felnőtt korára ez a dadogás már elmúlt, de a „dede” név máig rajta maradt.

**Diktátor** – Kutlán György (1977. 09. 13.) – azért kapta ezt a nevet, mert tanárként nagyon sokat követelt és szigorú volt, vezérnek képzelte magát diákjaival szemben, ezen okokból kifolyólag diákjaitól kapta ezt a nevet.

**Dzsá** – Zelik Sándor (1968. 11. 09.) – azért maradt rajta a név, mert mindig sokat beszélt és sokat magyarázott értelmetlen dolgokról, úgymond halandzsázott, ebből a szóból maradt rajta a „dzsá” szórövidülés.

**Dzsámbá** – Danilec Anikó (1990. 11. 14.) – ismeretlen eredetű. A Szabó Géza-féle Cigány–magyar szótárban megtaláltam a szó jelentését, még pedig

béka, de a jelentés és a személy között nem találtam összefüggést. [Szabó 2000, 25–26.o.]

**Dzsoni** – Gecse István (1975. 05. 10.) – ismeretlen a névadás eredete.

**Facebook** – Fazekas Angéla (1964. 03. 12.) – a nevét azért kapta, mert állandóan a közismert közösségi oldalon tartózkodik, ezt a nevet a férje ragasztotta rá, mert úgy gondolta, hogy ez által majd észreveszi magát.

**Figó** – Aleksza István (1990. 10. 15.) – nevét kedvenc futballistájáról kapta, mert gyermekkorában a híres Luis Figú, a portugáliai focista volt a példaképe. Ezen néven hívják a mai napig.

**Figyusz** – Pógyor István (1967. 12. 09.) – minden mondatában használja ezt a szót, nagyon jellemző rá ez a stílus, nagyon érdekesen beszél, mindig erőteljesen magyaráz valamit. A barátok mondogatták neki, hogy na mi van „figyusz” és így rajta maradt ez a gúnynév.

**Firúzs** – Szilágyi Ferenc (1981. 06. 21.) – ismeretlen eredetű.

**Fiú-Lány** – Bilák Renáta (1988. 12. 02.) – nevét a fiússágáról kapta, úgy öltözködik és viselkedik, mint egy fiú. Nagyon sok fiú barátja van. A külsejét tekintve a leginkább fiús, mert rövid a haja és szinte még senki sem látta nőies ruhákban.

**Fürge szarvas** – Szenek Rudolf (1953. 08. 24.) – nevét a Rudolf a kis rénszarvas című mese főszereplőjéről kapta, mely fürgeségre, gyorsaságra utal. No a név tulajdonosa pont ennek az ellenkezője. Nagyon kényelmes, lassú ember, mindent meggondol kétszer is.

**Gamazin** – Sebi Norbert (1985. 05. 07.) – a név azért maradt rajta, mert gyerekkorától autókat szerel és egy motorolajnak a nevéből kapta ragadványnevét, mert barátai mindig úgy csúfolták.

**Garfield** – Mester István (1993. 04. 06.) – nevét testalkata miatt kapta, mivel túlsúlyos volt ő is, mint Garfield, a macska. A barátai nevezték el így, mert nagyon elkényelmesedett és jól hangzott, hogy „Garfield”-nak csúfolták, rajta is maradt a név.

- Gázos** – Pintye Erika (1988. 05. 30.) – nevét édesapja foglalkozása miatt kapta, mert üzemanyagot árultak otthon és ő volt az eladó. Így gúnyolták őt az ismerősei gyerekkorában, ma már nem sokan ismerik ezt a csúfnevét.
- Gebe** – Molnár András (1967. 09. 07.) – testalkatából kifolyólag kapta a nevet, nagyon derék volt és ezért így gúnyolták, ami az ellenkezője. Ismerősei ragasztották rá a nevet, manapság nem szólítják így csak néhányan.
- Gúnár** – Jócsák Mihály (1985. 07. 16.) – becenevét az átlagosnál is hosszabb nyaka miatt kapta. A nyakhosszúsága már gyerekkorában is kivételes volt, rajtamaradt a név és azóta is nagyon sokan ezen a néven szólítják.
- Gurdaj** – Szidor László (1951. 06. 12.) – ismeretlen eredetű.
- Helló** – Pógyor István (1984. 05. 23.) – szavajárása miatt maradt rajta ez a név, mert állandóan így köszön mindenkinek „hello”, korosztálytól függetlenül.
- Hosszúpuska** – Sárközi Mária (1959. 11. 26.) – testalkatának köszönhetően kapta a nevet, nagyon magas és vékony nő, innen a megnevezés előtagja. Az utótagot hirtelen természete motiválta. Osztálytársaitól kapta a nevét még általános iskolában.
- Jockey** – Molnár András (1938. 04. 20.) – kedvenc televízió-műsora a Dallas című sorozat volt és ebből kifolyólag kapta a nevét, mivel ugyanolyan belső tulajdonságokkal rendelkező ember, mint a főszereplő, Jockey. Sokan csak erről a névről ismerik.
- Kandúr** – Kovácsik Gyurka (1966. 09. 13.) – nők társaságában szereti eladni magát, szeret a társaság központjában lenni és leginkább a nőknél szeret felválni azzal, hogy mekkora nőcsábász volt, ennek köszönheti gúnynevét.
- Kéca** – Mezei Anna (1950. 03. 09.) – a név onnan származik, hogy mindig, mindenkit megszólalt, mindenkire tudott mondani valamit, mindig kötekedett az emberekkel és állandóan okosabb volt mindenkitől. Azt mondák neki, hogy mindig csak „kekeckedik”(kötekedik) az emberekkel és ebből a szóból alakult ki végül a „kéca” elnevezés, amit konkrétan a szomszédja ragasztotta rá és mai napig rajta van.

**Kesa** – Romanec Sándor (1960. 12. 24) – gyermekkorában volt egy motorbiciklije, amiről a nevét kapta. Állandóan azzal a motorral volt elfoglalva és az egyik barátja adta neki a nevet a motor márkájáról, amit ukránul „kesának” mondtak, ebből lett az adott becenév és mindenki így hívja őt.

**Kezes** – Győri Ottó (1965. 07. 06.) – nevét abból kifolyólag kapta, mert úgymond ragadt a keze, azaz lopós volt fiatal korában. A falusi lakosság ragasztotta rá ezt a nevet, de nem nagyon szólítja így senki.

**Kis Csia** – Blanár Norbert (1988. 04. 09.) – nevét édesapja után kapta, mivel apja Csia, így ő lett a Kis Csia, sokan azt hitték, hogy ez a vezetékneve, így rengetegen szólítják így.

**Kokó** – Kovács István (1961. 10. 10.) – nevét a híres bokszolóról kapta, mivel azonos a nevük. A névadást a külső hasonlóság is ihlette, hiszen külsőleg is hasonló kicsi termetű ember.

**Kopek** – Szenek Eduárd (1987. 08. 17.) – mindig tele volt a zsebe kopekkel, így messziről hallható volt, ha jött. Barátai nevezték el így, mert igen jól hangzott és mai napig mindenki így szólítja.

**Kutyás** – Tóth László (1983. 11. 23.) – sok kutyát tartott a családi portán, folyton kutyákkal volt körbevéve. Mindenki így hívja őt, sokan nem is tudják a vezetéknevét annyira rajtamaradt ez a becenév.

**Lola** – Seres Péter (1993. 02. 26.) – állandóan tini zeneszámokat énekelgetett, folyton dúdolgatott valamit, így barátai ráragasztották az akkoriban a fiatalság körében közkedvelt magyarországi énekesnő, Lola nevét.

**Legény** – Pintye Ferenc (1984. 06. 16.) – nevét azért kapta, mert még nem nősült meg. Nem nagyon voltak barátnői és így ráragasztották ezt a gúnynevet, amit sokan ismernek és használnak.

**Lenin** – Orosz Endre (1958. 12. 04.) – nevét a hasonlóság miatt kapta, ő is kopasz volt, szakállal és bajusszal. A legjobb barátjától kapta ezt a gúnynevet, hiszen a hasonlóság nagyon szembetűnő.

- Lúfej** – Sima Pál (1961. 03. 04.) – külső hasonlóságok miatt kapta ezt a nevet, fejformája hosszúkás, fogai nagyok és szélesek, arca hasonlatos a ló ábrázatához. Ez egy igen durva gúnyolás, többen is ismerik ezt a nevet, de senki sem szólítja őt így.
- Mama** – Kovácsik Ádám (1993. 03.14.) – nevét a közismert szólásmondásból kifolyólag kapta: „Mama! Édesz Mama! Az iszteniért! Ne haljon meg!”. Mindig ezt ismételte.
- Maradóna** – Kovácsik Andás (1967. 10. 04.) – argentin labdarúgóról kapta nevét, mert ő volt a kedvence. Mindig a híres focistával példálózott, mindent hozzá hasonlított és ezért csapattársaitól kapta ezt a nevet, ami mai napig rajta van.
- Mámbó** – Kozma Valér (1972. 09. 27.) – Dean Martin „Mambo Italiano” című zeneművét dúdolta hónapokon keresztül. Ez igen jól hangzott tőle és ráragadt ez a név, annyira, hogy mindenki ezen a néven szólítja.
- Mánámáná** – Kovácsik János (1978. 12. 03.) – nevét azért kapta, mert folyton a *Manha Manha* dalt dúdolgatta. E zeneszám dúdolgatása miatt nevezték el, és mindenki ismeri ezt a nevét.
- Milka** – Pintye Milán (1991. 07. 09.) – az iskolában minden nap Milka csokit vitt uzsonnára, innen az elnevezés. Voltak adatközlőim, akik a keresztnév elferdített változatának tudták be e ragadványnevet.
- Mohó jojó** – Mester Eduárd (1987. 02. 28.) – nevét a Pindur pandúrok című mese Mohó Jojó karakteréről kapta, mert ő volt a kedvenc gyerekkori mesefigurája.
- Mr. Bean** – Popovics István (1959. 02. 17.) – nevét azért kapta, mert tanárként az iskolában Mr.Bean-t utánozta. Az óra megtartása közben is sokszor figurázta a színészt és diákjai ráragasztották ezt a nevet.
- Mufti** – Boldog István (1975. 04. 13.) – nevét a kuplungról kapta, mert mindig kuplung-bajos volt az autója. A kuplung ukránul муфти, így maradt rajta ez a név.

- Nonó** – Peleskei Norbert (1997. 02. 25.) – mert angolul felelt, ha „nem”-el kellett válaszolni. Állandóan az angol szavakkal dobálózik, így nagyon hamar rajtamaradt ez a név, amit barátai adtak neki, mert ez igen jól hangzott.
- Nyalóka** – Pintye László (1959. 04. 16.) – fiatal korától megszokásává vált, hogy beszéd közben nyalogatta az ujjait. Állandóan valamit igazgatott magán, nagyon türelmetlen volt és pont az említett mozdulata miatt kapta a nevét.
- Oké** – Boldog Ferenc (1980. 07. 07.) – alkoholfogyasztása alatt mindenre „oké”-t válaszolt. Nagyon szereti használni az angol kifejezéseket, de főleg ittas állapotban.
- Orros** – Burkáló Erika (1993. 09. 09.) – nevét a nagy és görbe orra miatt kapta. Ez a megszólítás igen durva egy lánynak, de fiúbarátai adták neki ezt a csúfnevet a külsőségei miatt és sokan ismerik ezt a nevét.
- Oszi** – Hornyi István (1986. 10. 09.) – neve édesapjáról maradt rajta. Az apja nevéen szólítják mai napig nagyon sokan, ezt megörökölte tőle, amit unokatestvére ragasztott rá.
- Palacsinta** – Boldog Ferenc (1970. 11. 12.) – nevét azért kapta, mert szakácsként dolgozott és amikor megkérdezték tőle, hogy mivel foglalkozik, ő csak annyit felelt „mit csinálok ’há mit, palacsintát sütök éjjel, nappal.”
- Peruzzi** – Romanec József (1984. 11. 02.) – a világbajnok-válogatott olasz Angelo Peruzziról kapta a nevét, mivel jó maga is kapuvédő volt és mindenki hozzá hasonlította őt.
- Piku** – Katona István (1972. 05. 20.) – sokszor próbálkozott utánozni a mesefigurát Pikachut, de nem sikerült neki, mivel nem tudta még a karakter nevét sem helyesen kiejteni csak úgy, hogy „piku”, így maradt rajta a név, melyet gyerekei ragasztottak rá.

- Pinku** – Panyuscsik József (1964. 08. 11.) – barátai ragasztották rá a nevet, mert régen mikor hétvégenként kártyáztak, és közben iszogattak, mindig azt mondta, hogy csak egy picikét, „pinku”-kát öntsenek, azaz a szavajárásából maradt rajta a név.
- Pippi** – Romanec Kitti (1990. 06. 18.) – nem helyesen ejtették ki a nevét kis korában és így maradt rajta ez a név. Barátnője adta neki ezt a nevet, amit mai napig sokan ismernek, de nem szólítják így.
- Potyka** – Kóródi Attila (1987. 12. 12.) – kedvenc hobbija a horgászat, így ragadt rá ez a név. Maga az, hogy miért pont potyka azt nem tudni, de ez a hálnév olyan szinten rajtamaradt, hogy mindenki így hívja őt.
- Putyku** – Sopota József (1971. 03. 12.) – régen azzal ijesztgette a kisfiúkat, hogy „kitépem a putyukotokat”. Ebből kifolyólag maradt rajta ez a név, amit a barátok ragasztottak rá.
- Sámson** – Pintye Attila (1983. 07. 14.) – hosszú hajáról kapta a nevét, mert falubeliek szerint úgy nézett ki, mint a bibliai Sámson. Igazság szerint pont ez a név jutott az eszébe a barátainak és ezért szólították így, ma már nem sokan ismerik ezt a nevét.
- Shrek** – Kovácsik Dávid (1991. 12. 22.) – nevét a mesefiguráról kapta, mivel kedvenc meseszereplője volt. Voltak mesefigurás ruhái, amin Shrek volt, így nagyon rajta maradt a név, hogy Shrek.
- Sinszki** – Palazsnyik István (1985. 11. 25.) – ismeretlen eredetű.
- Sojka** – Pintye Sándor (1962. 11. 28.) – nevét a szajkó fajtájú madárról kapta, mert fiatal korában galambokat gyűjtött. Azt nem tudni miért pont a sojka nevet kapta, de az biztos, hogy a madarászása után kapta ezt a nevet, amit sokan ismernek.
- Strici** – Bilák Péter (1990. 12. 01.) – a nevét onnan kapta, hogy mindig egy törött biciklivel járt és barátai azt mondták rá, hogy az csak egy „stricigli”. Ennek a névnek a lerövidüléséből lett a strici elnevezés.

- Sumi** – Hopák Sándor (1985. 10. 11.) – nagyon nagy Forma-1 rajongó, nevét Michael Schumacherről kapta, mivel ő volt a kedvenc versenyzője. Mindig a Forma-1-ről beszélt és így rajta maradt a név.
- Surda** – Gacs István (1968. 11. 05) – ismeretlen eredetű.
- Sünegér** – Pógyor Anita (1991. 07. 10.) – külső hasonlóságok miatt kapta a nevét, mivel haját tüskés formában hordta. Sok ideig rövid és tüskés haja volt és osztálytársai ráragasztották ezt a nevet, leginkább csak gúnyolták őt így.
- Száki** – Hálátsz Szlávik (1988. 03. 17.) – becenevét a keresztnévéből kapta, a Szlávik ukrán névből a fiatalság körében "Száki" lett, ami rajta is maradt és nagyon sokan így szólítják.
- Sziszi** – Szilágyi Attila (1984. 06. 15.) – beszédhibája miatt kapta a nevet, nehezen ejtette ki az „sz” betűt. Beszédhibája ma is megvan, és sokan ismerik ezt a nevét, amit testvére adott neki.
- Szkubi** – Romanec András (1980. 08. 03.) – a közismert „Scobby doo” című gyermekmeséről kapta, mert az volt a kedvence és már gyerekkorában így hívták, annyira rajtamaradt a név, hogy a faluban egyesek nem is ismerik a rendes nevét.
- Sztálin** – Szivák Róbert (1988. 03. 15.) – kedvenc történelmi személye volt az általános iskolában és osztálytársai rá is nyomták ezt a nevet, amit ma már nem sokan ismernek.
- Sztikletti** – Pintye László (1996. 12. 12.) – soványsága miatt kapta ezt a becenevet, vékony és hosszú lábai vannak. Ezt a nevet osztálytársaitól kapta, akkoriban sokan így csúfolták, de ma már kevesen ismerik, maga az, hogy sztikletti (sós pálcika) jól hangzott akkoriban.
- Tehénke** – Kalanics Irén (1988. 06. 13.) – becenevét testtömege miatt kapta, mert mindig is súlyproblémákkal küzdött és igen telt alkata volt, ami miatt osztálytársai elnevezték így.

- Torok** – Burjász János (1985. 12. 26.) – nevét azért kapta, mert nagyon nagy mennyiségű italt tud meginni egyszerre. Mindig szeretet a figyelem központjában lenni és mutogatni magát. A nevet az egyik barátja ragasztotta rá.
- Totó** – Fazekas Róbert (1981. 05. 25.) – sportfogadásai miatt kapta ezt a nevet. Állandóan a sportfogadásokat magyarázta a barátoknak és rajta is maradt, hogy „toto”, amit nem olyan rég kapott, de már sokan ismerik.
- Töfli** – Borsos Pál (1987. 09. 24.) – súlyproblémái miatt kapta nevét, mivel kiskorától nagyon kövér volt és úgy mondták neki a barátai, hogy „töfli”, de nem sokan ismerik ezt a nevét.
- Trutyi**–Boldog Attila (1987. 10. 20) – öltözködéséből eredt a neve, mert mindig lógva hordta nagyméretű ruháit, állandóan méretes ruhákban volt és osztálytársaitól kapta ezt a nevet, hogy úgymond trottyosan néz ki és ebből lett a „trutyi”.
- Tuci** – Sima Irén (1959. 10. 25.) – fiatalabb korában igen csak kövér és duci volt, ezért is kezdték el csúfolni, hogy nagyon duci, majd ez alakult át „tuci” csúfnévvé, ami mai napig rajtamaradt.
- Tyuki** – Setelya Szergej (1981. 12. 21.) – a nevét onnan kapta, hogy csirkefarmja volt, de ő mindig tyúkfarmnak nevezte azt és barátai elnevezték „tyuki”-nak, mert ez igen jól hangzott.
- Winnetou** – Sárközi Krisztián (1988. 03. 07.) – nevét a híres regényhősről kapta, gyermekkorában ő is Winnetounak képzelte magát. Ezt az állítást, hogy ez után nevezték őt így a legjobb barátai mondták róla, de egyébként kevesen ismerik ezt a nevét.
- Zicco** – Sárai Tibor (1970. 01. 10.) – nevét azért kapta, mert képzett utcai verekedésből. Azt mondták róla, hogy nagyon jól verekedik és pont az akkoriban jól ismert filmfiguráról kapta a nevét, amit barátai adtak neki.

Az általam összegyűjtött nevek érdekesek, s a közösség névadói tevékenységének nyomait őrzik. Átaluk megismerhetjük Tiszaújhely lakosainak gondolkodásmódját, s betekintést nyerhetünk a település mindennapjaiba is.

Az összegyűjtött nevek alapján megfigyeltem azt, hogy nagyon sok ember van, akinek a hivatalos nevét én magam is csak idősebb koromban tudtam meg. Sokaknak fel sem tűnik a sok megkülönböztető név, ösztönösen tanulják meg a ragadványneveket, hiszen azokat sok esetben többször hallják, mint az eredeti nevet.

Több esetben előfordul olyan is, hogy akár a közvetlen szomszédok nem ismerik egymás vezeték- és keresztnévét, ehelyett csak a rájuk ragadt megnevezéseket.

Azok, akik valamilyen ragadványnév tulajdonosai, általában beletörődnek abba, hogy nem eredeti nevükön szólítják őket. Viszont olyanok is előfordulnak, akik tiltakoznak ellene, de a végeredmény mindig ugyanaz: a ragadványnevük megmarad.

### **3. A RAGADVÁNYNEVEK KATEGORIZÁLÁSA**

Munkámban Tiszaújhely ragadványneveit gyűjtöttem össze. A gyűjtés során mintegy 102 nevet vizsgáltam meg, melyeket több szempont alapján mutatok be. A meglévő adatokból igyekeztem minél tisztább és részletesebb képet festeni a szülőfalumban található nevekről. Próbáltam követni és megérteni, hogy hol, milyen közegben és milyen okból alakultak ki ezek a ragadványnevek, azaz, hogy ki, miért kapta azokat.

A ragadványnevek csoportosításánál több szempontot vettem figyelembe, ilyen volt a névadás motivációja, a nemek szerinti, a szerkezetük szerinti és a születési évük szerinti megoszlás szempontja.

### **3.1. A ragadványnevek eredet szerinti megoszlása**

A szakirodalom tanulmányozása során több olyan munkával is találkoztam, melyben a szerző nem csupán az általa összegyűjtött neveket mutatja be, de csoportosítja is azokat valamilyen szempont szerint. Megemlíteném Kálmán, Béla, Mizser Lajos, Kárpátaljáról Kovács András, Nagy Natália nevét, kiknek csoportosítási szempontjait figyelembe véve kialakítottam saját kategorizálásomat.

#### **1. Valamilyen meglévő név alapján keletkezettek**

Ennek alapján az első nagy csoportba azok a ragadványnevek tartoznak, amelyek keletkezése a ragadványnevet viselő személyen kívül eső okokra vezethető vissza. Ezek a ragadványnevek többnyire a szülők, nagyszülők keresztnéve, becézőneve, illetve az anya lánykori vezetékneve. Az apa, nagypapa, dédapa keresztnéve (beceneve) alapján keletkezett ragadványnevek:

##### **1. 1. Férfi felmenő kereszt- ill. becenevéből alakult ragadványnevek:**

*Oszki.* (1db, 0,9%)

##### **1. 2. Fértől örökölt ragadványnév: *Csiáné.* (1db, 0,9%)**

##### **1. 3. Apától örökölt ragadványnév: *Kis Csia.* (1db, 0,9%)**

##### **1. 4. Családnévből alakult ragadványnév: *Dáncsi.* (1db, 0,9%)**

##### **1. 5. Keresztnévből alakult ragadványnév: *Száki.* (1db, 0,9%)**

##### **1. 6. Állatnévből alakult ragadványnevek: *Burkus, Kutyás.* (2db, 1,9%)**

##### **1.7. Híres személyek nevéből keletkezett metaforikus ragadványnevek**

**1. 7. 1. Valóságos személyek nevei váltak ragadványnévvé: *Figó, Lola, Maradóna, Peruzzi, Sztálin, Zicco.* (6db, 5,9%)**

**1. 7. 2. Fiktív személyek neve szerepel ragadványnévként: *Garfield, Mohó jójó, Winnetou, Piku, Shrek, Szkubi, Mr.Bean.* (8db, 7,8%)**

##### **2. Testi tulajdonságra utaló ragadványnevek:**

A második nagy kategóriába azok a ragadványnevek tartoznak, amelyek összefüggésbe hozhatók az elnevezett személlyel, vagyis az illető valamilyen okot adott a ragadványnév keletkezésére. A koloni ragadványnevek között ilyen indítékúak a következők: *Baba, Babi, Dusa, Szíszika, Tini*. [Sándor 1997, 187–193.o.]

**2. 1. Termet, testalkat:** *Colos, Gebe, Hosszúpuska, Kokó, Sztikletti, Tehénke, Töfli, Tuci*. (8db, 7,8%)

**2. 2. Testi szépség vagy csúnyaság:** *Álehádró, Banderas, Buldog*. (3db, 2,9%)

**2. 3. Haj-, arc-, szem- testszín:** *Aranyhaj, Bohóc, Lenin, Sámson, Sünegér*. (5db, 4,9%)

**2. 4. Testi hiba, testrészek feltűnő volta:** *Boborján, Gúnár, Lúfej, Orros*. (3db, 2,9%)

**2. 5. Jellegzetes beszéd mód, beszédhiba:** *Dede, Sziszi*. (2db, 1,9%)

**2. 6. Járásmód, testtartás, testi ügyesség, ill. ennek hiánya** *Fürge szarvas*. (1db, 0,9%)

**2. 7. Elhanyagolt külső:** *Büdi*. (1db, 0,9%)

**2. 8. Jellegzetes öltözködés:** *Bigyó, Bridzsi, Culu, Fiú-Lány, Trutyi*. (5db, 4,9%)

**2. 9. Egyéb tulajdonság:** *Csillagvizsgáló, Kopek*. (2db, 1,9%)

**3. Lelki tulajdonságra utaló ragadványnevek:** *Jockey, Kéca*. (2db, 1,9%)

**4. Nemiséggel kapcsolatos ragadványnevek:** *Aranycsődör, Dákó, Kandúr*. (3db, 2,9%)

## **5. Szavajárásra utaló ragadványnevek**

**5. 1. Tulajdonképpen szavajárási nevek:** *Figyusz, Helló, Mama, Nonó, Oké, Putyku*. (6db, 5,9%)

**5. 2. Egyszeri (vagy többszöri) mondás:** *Álomfiú, Dzsá, Pinku*. (3db, 2,9%)

**5.3. Egy, vagy több betű, szó, név helytelen ejtése: *Csia, Pippi*. (2db, 1,9%)**

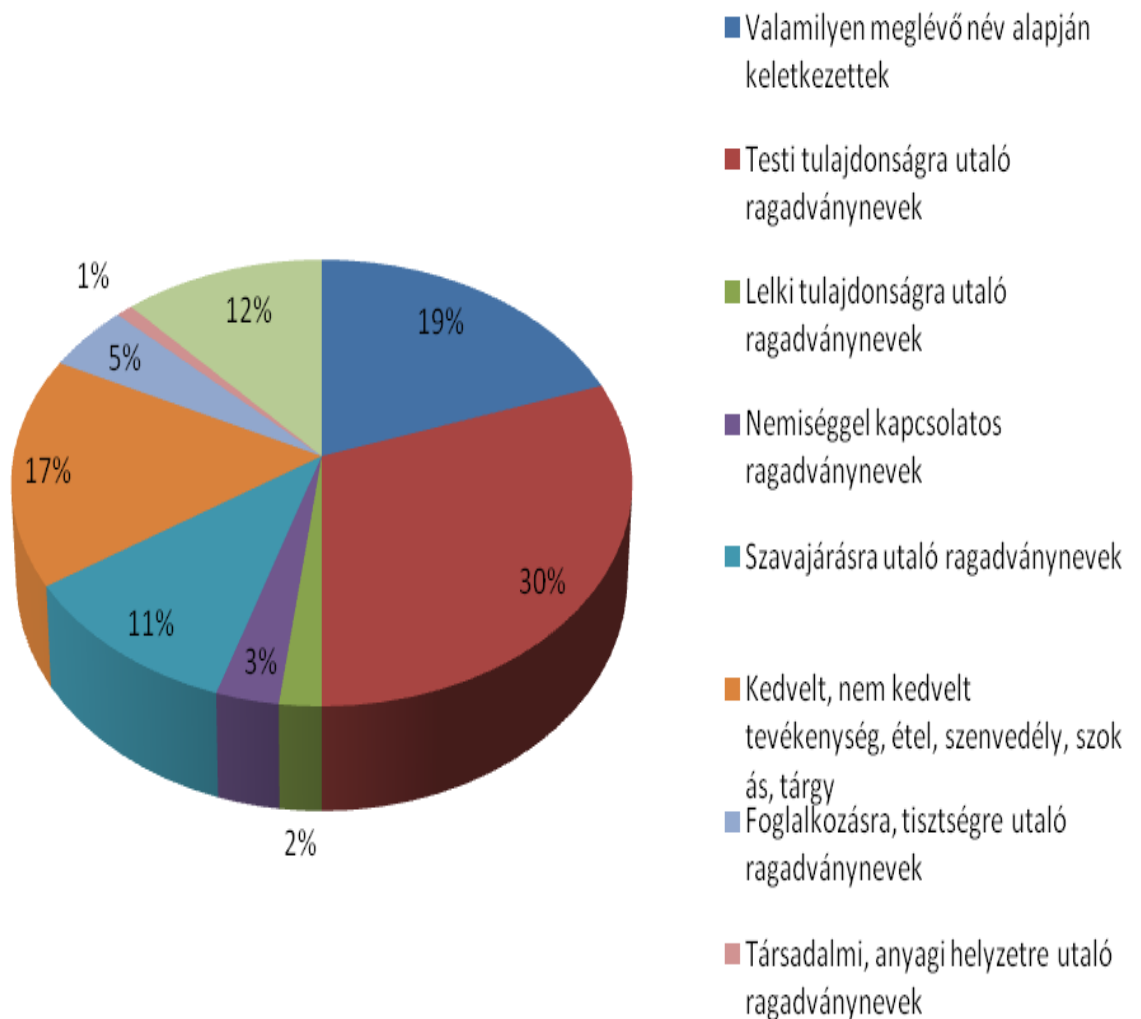
**6. Kedvelt, nem kedvelt tevékenység, étel, szenvedély, szokás, tárgy: *Cicó, Cigány, Facebook, Kesa, Kezes, Legény, Mámbó, Mánámáná, Milka, Mufti, Nyalóka, Potyka, Sojka, Strici, Sumi, Torok, Totó*. (17 db, 16,7%)**

**7. Foglalkozásra, tisztségre utaló ragadványnevek: *Diktátor, Gamazin, Gázos, Palacsinta, Tyuki*. (5db, 4,9 %)**

**8. Társadalmi, anyagi helyzetre utaló ragadványnevek: *Burzsuj*. (1db, 0,9%)**

**9. Ismeretlen eredetű ragadványnevek: *Ájvenhó, Ángyó, Balala, Bubu, Buduláj, Bugy-bugy, Dzsámbá, Dzsoni, Firúzs, Gurdaj, Sinszki, Surda*. (12db, 11,5%)**

## A ragadványnevek eredet szerinti megoszlása



A ragadványnevek motiváció szerinti megoszlása igen színes, s változatos. Nevet különféle okból kaphat az ember, mely egyes esetekben hízelgő, de az esetek nagytöbbségében bántó, sértő jellegű. Az általam végzett csoportosítás során megfigyelhetjük, hogy Tiszaújhegy lakossága leggyakrabban testi tulajdonságra utaló ragadványneveket ad, ez az esetek 30%-ában fordul elő. Gyakori még a kedvelt, nem kedvelt tevékenységekre(17%), valamint a lelki tulajdonságra utaló névadás(12%). Csupán 1%-ban fordul elő társadalmi, anyagi helyzetre utaló ragadványnév.

### 3.2. A ragadványnevek nemek szerinti megoszlása

Ezen csoportosításban azt mutatom be, hogy milyen arányban oszlanak meg a férfi illetve női nevek. Hasonló jellegű felosztással Kisvárad Károly tanulmányában találkoztam. Ő külön kategorizálja a fiúk és a lányok ragadványneveit. Csoportragadványneveknek nevezte az osztályon belüli kisközösségek elnevezéseit. [Kisvárad1974,277–282] Célszerűnek tartottam az e szempontú tipizálást is.

**Férfinevek:** *Aranycsődör, Ájvenhó, Álehánderó, Álomfiú, Ángyó, Balala, Banderas, Bigyó, Boborján, Bubu, Buduláj, Bugy-bugy, Buldog, Burkus, Burzsuj, Cicó, Cigány, Culu, Csia, Csillagvizsgáló, Dákó, Dáncsi, Dede, Diktátor, Dzsá, Dzsoni, Figó, Figyusz, Firúzs, Fúrge szarvas, Gamazin, Garfield, Gebe, Gunár, Gurdaj, Helló, Jockey, Kandúr, Kesa, Kezes, Kis Csia, Kokó, Kopek, Kutyás, Lola, Legény, Lenin, Lúfej, Mama, Maradóna, Mámbó, Mánámáná, Milka, Mohó jojó, Mr.Bean, Mufti, Nonó, Nyalóka, Oké, Osz, Palacsinta, Peruzzi, Piku, Pinku, Potyka, Putyku, Sámson, Shrek, Sinszki, Sojka, Strici, Sumi, Surda, Száki, Sziszi, Szkubi, Sztálin, Sztikletti, Torok, Totó, Töfli, Trutyi, Tyuki, Winnetou, Zicco. (85 db, 83,3%)*

**Női nevek:** *Aranyhaj, Bohóc, Bridzsi, Büdi, Colos, Csiáné, Dzsámbá, Facebook, Fiú-Lány, Gázos, Hosszúpuska, Kéca, Orros, Pippi, Sünegér, Tehénke, Tuci. (17 db, 16,7%)*



Megfigyelhetjük, hogy a gyűjtött 102 név közül csak 17 db (16,7%) viselője nő, s a nevek nagytöbbségét férfi viseli. Ez több általam olvasott hasonló kutatás esetében megfigyelhető volt. A névadó közösség ritkán illeti a nőket ragadványnevekkel, a férfiak viselnek egy-egy településen belül kiegészítő-nevet.

A nemek szerinti csoportosításon belül megfigyeltem azokat az okokat, amelyek motiválták a névadókat a névadásban. Úgy gondoltam mindenképp érdemes külön-külön is megállapítani, hogy milyen okból adódtak a község női(17 db), illetve férfi(85 db) nevei.

## 1. A férfi ragadványnevek kialakulásának motivációi

### 1. 1. Valamilyen meglévő név alapján keletkeztek:

*Burkus, Dáncsi, Figó, Garfield, Kis Csia, Kuttyás, Lola, Maradóna, Mohó jójó, Mr.Bean, Oszi, Peruzzi, Piku, Shrek, Száki, Szkubi, Sztálin, Winnetou, Zicco. (19 db, 22%)*

**1. 2. Testi tulajdonságra utaló ragadványnevek:**

*Álehádró, Banderas, Bigyó, Boborján, Buldog, Culu, Csillagvizsgáló, Dede, Fürge szarvas, Gebe, Gúnár, Kokó, Kopek. Lenin, Lúfej, Sámson, Sziszi, Sztikletti, Töfli, Trutyi. (20 db, 24%)*

**1. 3. Lelki tulajdonságra utaló ragadványnevek: Jockey. (1db, 1%)**

**1. 4. Nemiséggel kapcsolatos ragadványnevek: Aranycsődör, Dákó, Kandúr. (3db, 3%)**

**1. 5. Szavajárásra utaló ragadványnevek:**

*Álomfű, Csia, Dzsá, Figyusz, Helló, Mama, Nonó, Oké, Pinku, Putyku. (10 db, 12%)*

**1. 6. Kedvelt, nem kedvelt tevékenység, étel, szenvedély, szokás, tárgy:**

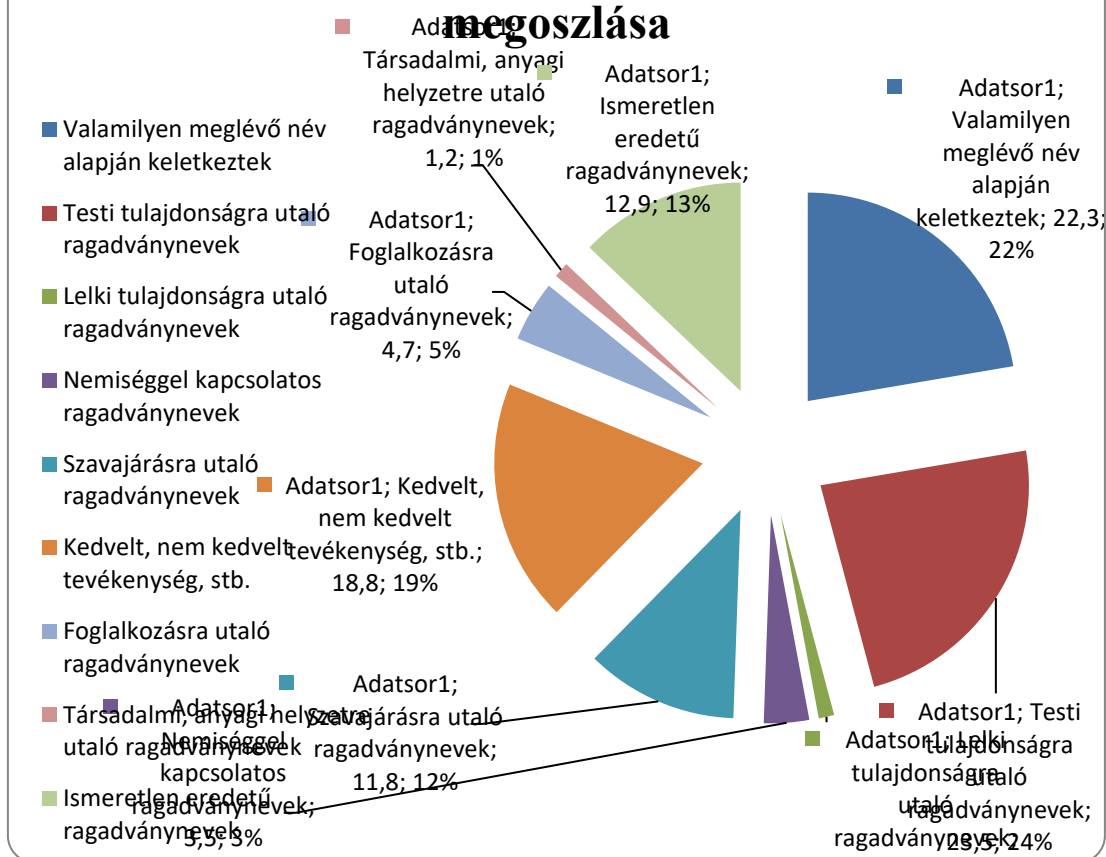
*Cicó, Cigány, Kesa, Kezes, Legény, Mámbó, Mánámáná, Milka, Mufti, Nyalóka, Potyka, Sojka, Strici, Sumi, Torok, Totó. (16db, 19%)*

**1. 7. Foglalkozásra, tisztségre utaló ragadványnevek: Diktátor, Gamazin, Palacsinta, Tyuki. (4db, 5 %)**

**1. 8. Társadalmi, anyagi helyzetre utaló ragadványnevek: Burzsuj. (1db, 1%)**

**1. 9. Ismeretlen eredetű ragadványnevek: Ájvenhó, Ángyó, Balala, Bubu, Buduláj, Bugy-bugy, Dzsoni, Firúzs, Gurdaj, Sinszki, Surda. (11db, 13%)**

## Férfi ragadványnevek motiváció szerinti megoszlása



A leírtak alapján egyértelműen kijelenthetem, hogy a férfi ragadványnevek körében legnagyobb százalékban a valamely meglévő névből (*Burkus, Dáncsi, Figó, Garfield, Kis Csia, Kuttyás, Lola, Maradóna, 22%*) és a testi tulajdonságra utaló nevekből alakultak dominálnak a névadásban (*Álehándró, Banderas, Bigyó, Boborján, Bulldog, Culu, Csillagvizsgáló, Dede, 24%*), míg a legkevesebb százalék a lelki tulajdonságokra (*Jockey 1%*) és a társadalmi, anyagi helyzetre utaló ragadványnevekre jutott (*Burzuj 1%*).

## 2. Női ragadványnevek kialakulásának motivációi

2.1. Valamilyen meglévő név alapján keletkeztek: *Csiáné.* (6%)

2.2. Testi tulajdonságra utaló ragadványnevek: *Aranyhaj, Bohóc, Bridzsi, Büdi, Colos, Hosszúpuska, Orros, Sünegér, Tehénke, Tuci.* (59%)

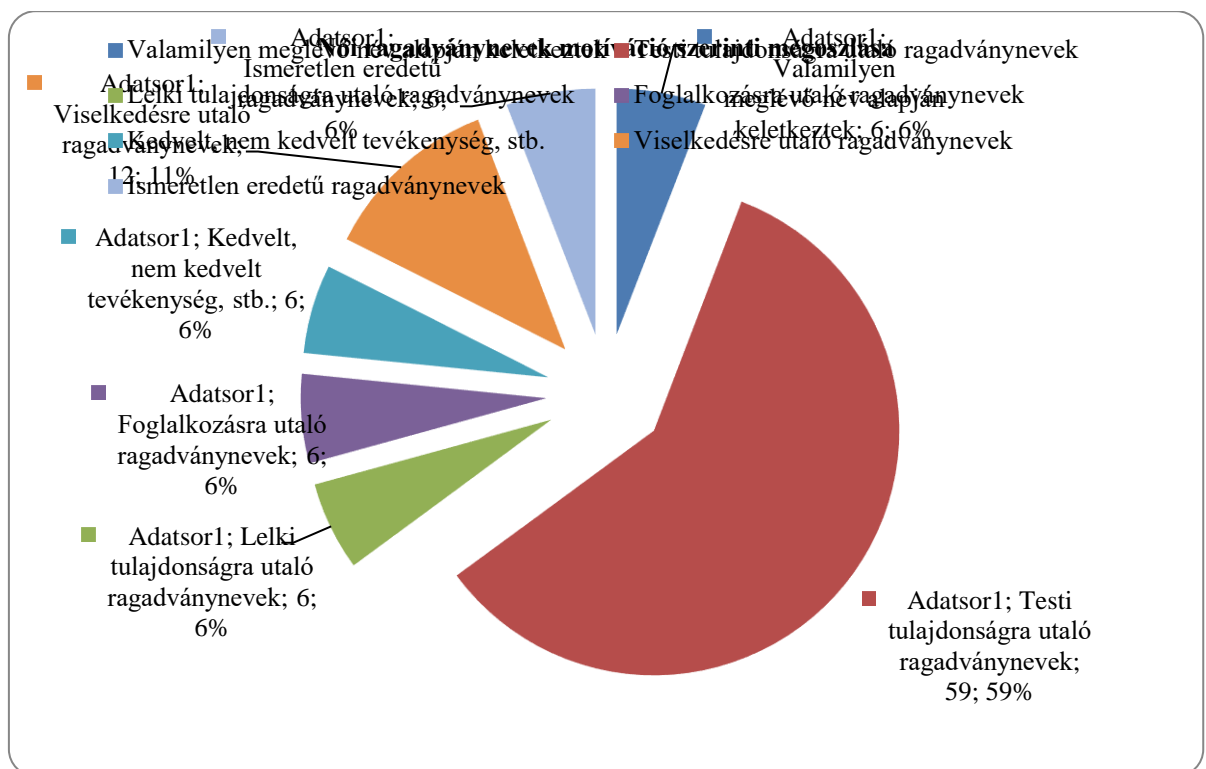
2.3. Lelki tulajdonságra utaló ragadványnevek: *Kéca.* (6%)

2.4. Foglalkozásra, tisztségre utaló ragadványnevek: *Gázos.* (6%)

2.5. Kedvelt, nem kedvelt tevékenység, étel, szenvedély, szokás, tárgy: *Facebook.* (6%)

2.6. Viselkedésre utaló ragadványnevek: *Pippi, Fiu-Lány.* (11%)

2.7. Ismeretlen eredetű ragadványnevek: *Dzsámbá.* (6%)



A csoportosítás, illetve a fenti diagram is jól összefoglalja, hogy a női ragadványnevek kialakulásában legnagyobb szerepe a testi tulajdonságra utaló neveknek van (*Aranyhaj, Bohóc, Bridzsi, Büdi, Colos, Hosszúpuska, Orros, Tehénke*

59%). Legkisebb százalékban a foglalkozás vagy tisztség (*Gázos 6%*); kedvelt, nem kedvelt tevékenység, étel, szenvedély, szokás, tárgy; (*Facebook 6%*), idegen eredetű (*Dzsámbá 6%*).

### **3. 3. A ragadványnevek szerkezet szerinti megoszlása**

Kutatásom során megfigyeltem, hogy az általam gyűjtött nevek szerkezet szerint is csoportokba rendszereződnek. Néhány szakmunka tartalmazott szerkezet szerinti felosztást is, például a Ferenc Alekszandra, illetve a Nagy Natália cikke, így célszerűnek tartotta az e szempontú megfigyelést is.

**1. Egyelemű nevek:** *Aranycsődör, Aranyhaj, Ájvenhó, Álehánderó, Álomfiú, Ángyó, Balala, Banderas, Bigyó, Boborján, Bohóc, Bridzsi, Bubu, Buduláj, Buldog, Burkus, Burzsuj, Büdi, Cicó, Cigány, Colos, Culu, Csia, Csiáné, Csillagvizsgáló, Dákó, Dáncsi, Dede, Diktátor, Dzsá, Dzsámbá, Dzsoni, Facebook, Figó, Figyusz, Firúzs, Gamazin, Garfield, Gázos, Gebe, Gunár, Gurdaj, Helló, Hosszúpuska, Jockey, Kandúr, Kesa, Kezes, Kéca, Kokó, Kopek, Kutyas, Lola, Legény, Lenin, Lúfej, Mama, Maradóna, Mámbó, Mánámáná, Milka, Mufti, Nonó, Nyalóka, Oké, Orros, Osz, Palacsinta, Peruzzi, Piku, Pinku, Pippi, Potyka, Putyku, Sámson, Shrek, Sinszki, Sojka, Strici, Sumi, Surda, Sünegér, Száki, Sziszi, Szkubi, Sztálin, Sztikletti, Tehénke, Torok, Totó, Töfli, Trutyi, Tuci, Tyuki, Winnetou, Zicco. (96 db, 94,1%)*

**2. Kételemű nevek:** *Bugy-bugy, Fiú-Lány, Fúrge szarvas, Kis Csia, Mohó jójó, Mr.Bean. (6db, 5,9%)*



Ezen csoportosításban a gyűjtött neveket szerkezetük szerint osztottam fel, ami azt jelenti, hogy vannak egyelemű, illetve kételemű neveim, amelyeket bemutatok. A megvizsgált nevek közül 6 (5,9%) kételemű név található és a maradék 96 (94,1%) egyelemű név.

#### 3. 4. A ragadványnevek születési év szerinti megoszlása

Munkám ezen részében a gyűjtött neveket a születési évük szerint csoportosítottam és vázoltam fel. A legidősebbtől a legfiatalabbikig haladva mutatom be az adott neveket, nemtől függetlenül, majd csoportosítom azokat 10 évenkénti csoportokban, azaz a 30-as évektől haladva felfelé (30-40, -50,-60,...) egészen a 2000-es évig.

**1930-1940: *Jockey*. (1db,0,9%)**

**1941-1950: *Burzsuj, Kéca*. (2db, 1,9%)**

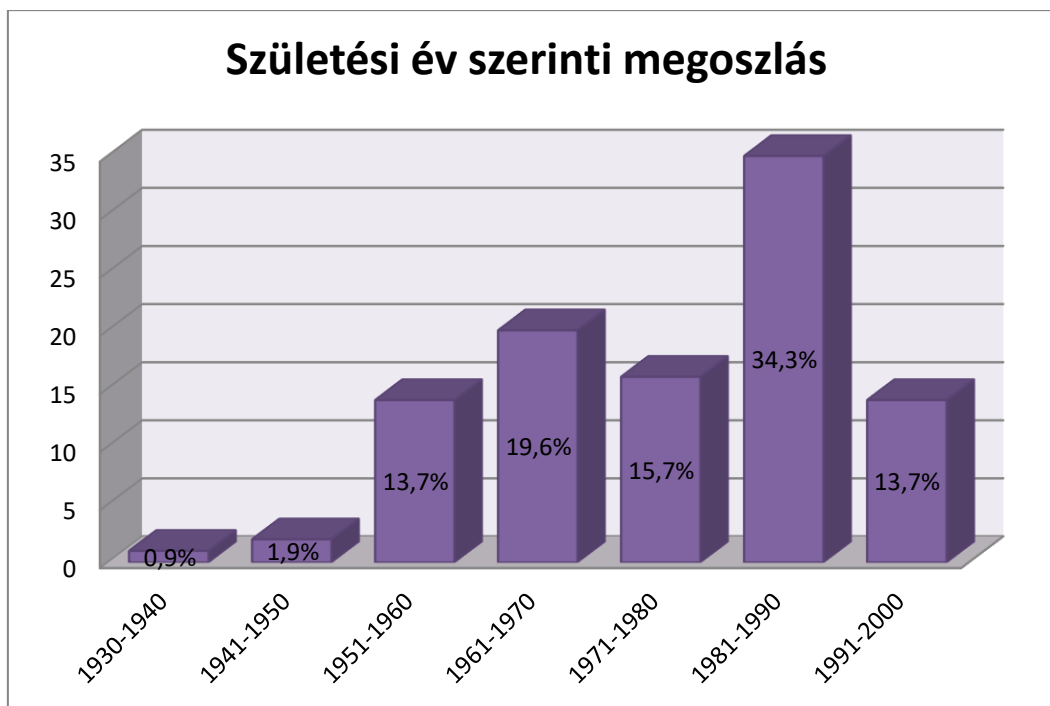
**1951-1960:** *Gurdaj, Csillagvizsgáló, Fúrge szarvas, Buldog, Bohóc, Ájvenhó, Lenin, Bigyó, Mr. Bean, Nyalóka, Csia, Tuci, Hosszúpuska, Kesa. (14 db, 13,7%)*

**1961-1970:** *Bubu, Lúfej, Kokó, Aranycsődör, Sojka, Facebook, Ángyó, Pinku, Cicó, Kezes, Csiáné, Kandúr, Buduláj, Gebe, Maradóna, Figyusz, Surda, Dzsá, Zicco, Palacsinta. (20db, 19,6%)*

**1971-1980:** *Putyku, Álomfiú, Piku, Mámbó, Bugy-bugy, Burkus, Mufti, Dzsoni, Diktátor, Dákó, Mánámána, Banderas, Bridzsi, Aranyhaj, Oké, Szkubi. (16db, 15,7%)*

**1981-1990:** *Totó, Firúzs, Álehádró, Tyuki, Sámson, Kutyás, Helló, Sziszi, Legény, Peruzzi, Gamazin, Gunár, Sumi, Cigány, Sinszki, Torok, Osi, Mohó jojó, Kopek, Töfli, Trutyi, Potyka, Winnetou, Sztálin, Száki, Kis Csia, Gázos, Tehénke, Fiú-Lány, Balala, Pippi, Figó, Dzsámbá, Strici, Dede. (35db, 34,3%)*

**1991-2000:** *Boborján, Dáncsi, Milka, Sünegér, Büdi, Shrek, Lola, Mama, Garfiled, Orros, Culu, Colos, Sztikletti, Nonó. (14db, 13,7%)*



Ezen csoportosításban a gyűjtött neveket a születési évük szerint csoportosítottam. 10 évenként haladva mutattam be az adatokat, azaz a 30-as évektől haladva felfelé (30-40, -50,-60,...) egészen a 2000-es évig. Ebben a felosztásban jól látható és tisztán vázolható, hogy a leggyakoribb névadás az a 90-es években születettek közt volt a legelterjedtebb (34,3%), valamint azt is megállapíthatom, hogy a 60-70-es években születetteknél is megfigyelhető a névadás gyakorisága (19,6%, 15,7%).

## **BEFEJEZÉS**

### **KÖVETKEZTETÉSEK LEVONÁSA**

Dolgozatom témája a ragadványnevek rendszere Tiszaújhelyen, a nagyszőlősi járásban.

Kutatásom és a nevek rendezése során egyértelműnek tartottam azt a kijelentést, hogy a ragadványnevek létrejöttében nagy szerepe van a nyelvi kreativitásnak, a humornak és a nyelvi játékoságnak, illetve a megkülönböztető jellegnek. Mindemellett úgy gondolom, hogy a napjaink életmód-, illetve életszemlélet- és névdivat változása megnövelte a névadási alkalmakat és lehetőségeket. Minden név kialakulásában fontos szerepet játszott az a nézőpont, hogy szokatlan, érdekes, egyedi és új legyen (kivéve a valamilyen meglévő név alapján keletkezett ragadványneveket), illetve a lehető legjobban jellemezze a név hordozóját.

Az összegyűjtött ragadványnevek legtöbbje arra sarkalt, hogy egyetértsek azzal a ténnyel, hogy a ragadványnevek használatának is, mint a személynévrendszer néhány más elemei alkalmazásának is, meg van a helye, amely döntően függ a kommunikációs helyzettől.

Az anyagot adatközlők segítségével gyűjtöttem össze. Összesen 15 adatközlőt kérdeztem meg. A gyűjtést közvetlen beszélgetés segítségével végeztem. A személyeket igyekeztem különböző korosztályok képviselői közül kiválogatni, hiszen így teljes képet kaphatok a település névanyagáról. Minden korosztály névdivatját tanulmányozhatom.

A település történetét szakirodalom segítségével tártam fel. A leírtak alapján, valamint már meglévő tudásomra támaszkodva elmondhatom, hogy Tiszaújhely gazdag múltra tekint vissza. Több tanulmány foglalkozik a falu történetével. Kiemelném közülük Fényes Eleket és Dupka György munkáit.

Ahhoz, hogy a ragadványneveket alaposan át tudjam tanulmányozni, fontosnak tartottam azt, hogy elsősorban magával a kifejezés definiálásával megismerkedjek. Ehhez segítségképp több szakirodalmat vizsgáltam meg, amelyek más-más szemszögből közelítik meg a ragadványnév fogalmát. Azért tartottam lényegesnek a ragadványnevek több szempontú definiálásának áttekintését, mert ezáltal egy összefoglalóbb kép rajzolódott ki számomra a megkülönböztető nevekről. Ebben nagy segítségemre volt Hajdú Mihály leírása, aki a többi személynév-fajtától igyekszik elhatárolni a ragadványneveket. Ezek mellett olyan szerzők munkáit is áttekintettem, amelyek a ragadványnevek csoportosításával foglalkoznak. Kárpátaljai kutatók tanulmányát is alapul vettem, többek között Lizanec Péter, Nagy Natália és Kovács András munkáit.

Szülőfalumban 102 ragadványnevet gyűjtöttem össze. Felkutattam a ragadványnév tulajdonosának eredeti nevét, születési évszámát, majd lejegyeztem a ragadványnév kialakulásának motivációját.

Dolgozatom harmadik részében az összegyűjtött ragadványneveket csoportokba rendeztem. Négy szempont szerint kategorizáltam a neveket: a névadás motivációja szerint, nemek és szerkezet szerint eloszlás alapján, valamint születési dátum szerint.

A névadás motivációja alapján összesen 9 alcsoportot alakítottam ki. A ragadványnevek motiváció szerinti megoszlása igen színes, s változatos. Az általam végzett csoportosítás során megfigyelhetjük, hogy Tiszaújhely lakossága leggyakrabban testi tulajdonságra utaló ragadványneveket ad, ez az esetek 30%-ában fordul elő. Gyakori még a kedvelt, nem kedvelt tevékenységre(17%), valamint a lelki tulajdonságra utaló névadás(12%). Csupán 1%-ban fordul elő társadalmi, anyagi helyzetre utaló ragadványnév.

A nemek szerinti csoportosítás alapján értelemszerűen két nagy kategóriát különítettem el. Megfigyelhetjük, hogy a gyűjtött 102 név közül csak 17 db (16,7%) viselője nő, s a nevek nagytöbbségét férfi viseli(83,3%). Ez több általam olvasott hasonló kutatás esetében megfigyelhető volt.

A nemek szerinti csoportosításon belül megfigyeltem azokat az okokat, amelyek motiválták a névadókat a névadásban. Ennek megfelelően is különböző csoportokat alakítottam ki. A férfi ragadványnevek körében legnagyobb százalékban a testi tulajdonságok dominálnak a névadásban (*Álehádró, Banderas, Bigyó, Boborján, Bulldog, Culu,*), míg a legkevesebb százalék a lelki tulajdonságokra (*Jockey*) és a társadalmi, anyagi helyzetre (*Burzsuj*) utaló ragadványnevekre jutott. A női ragadványnevek kialakulásában legnagyobb szerepe a testi tulajdonságra utaló neveknek van (*Aranyhaj, Bohóc, Bridzsi, Büdi, Colos, Hosszúpuska, Orros, Tehénke* 59%). Legkisebb százalékban a foglalkozás vagy tisztség (*Gázos* 6%); kedvelt, nem kedvelt tevékenység, étel, szenvedély, szokás, tárgy; (*Facebook* 6%), idegen eredetű (*Dzsámbá* 6%).

Az általam vizsgált település névanyaga alapján kiderült, hogy egyelemű (*Tyuki, Trutyi, Ángyó, Hello, Lola, Sztikletti*) és kételemű ragadványnevek találhatóak a községben (*Fiu Lány, Mohó Jojó, Fürge Szarvas*). A megvizsgált nevek közül 6(5,9%) kételemű név található és a maradék 96(94,1%) egyelemű név.

A ragadványnév gyakran csak egy egyénhez tapad, máskor öröklődik is, néha több nemzedéken át (*Kis Csia, Csiáné*).

A tiszaujhelyi ragadványnevek vizsgálatakor megállapítható az a tény, hogy a legtöbb ragadványnév a faluban magában fordul elő, a vezetéknév és a keresztnév nélkül (*Legény, Peruzzi, Gamazin, Gunár, Sumi, Cigány, Sinszki,*).

A Tiszaujhelyi lakosok születési éveiket tekintve 1930-tól 2000-ig különböző számmal rendelkeznek ragadványnévvvel. Ebben a felosztásban jól látható és tisztán vázolható, hogy melyik az a korosztály, ahol a legnagyobb számban fordulnak elő ragadványnevek, a leggyakoribb névadás az a 80-90-es években születettek közt volt a legelterjedtebb (34,3%, *Totó, Firúzs, Álehádró, Tyuki, Sámson, Kutyás, Helló, Sziszi,*), valamint azt is megállapíthatom, hogy a 60-70-es években születetteknél is megfigyelhető a névadás gyakorisága (19,6%, *Bubu, Lúfej, Kokó, Aranycsödör, Sojka, Facebook, Ángyó,* 15,7%, *Putyku, Álomfiú, Piku, Mámbo, Bugy-bugy, Burkus, Mufti,*). A legkevésbé fordulnak elő nevek a 30-as (0,9%

*Jokey*.),40-es(1,9% *Burzsuj, Kéca*) években, a gyűjtött nevek elenyésző része esik ezen években születettekre.

A fenti adatok alapján látható, hogy a községben szinte minden korosztály képviselői rendelkeznek valamilyen megkülönböztető névvel. Az efféle csoportosítás alapján kiderül, hogy a leggazdagabb ragadványnev anyag az 1980-as születésűek körében született. Legkevesebb, szám szerint 3 ragadványnévvel a 1930-40-es években születettek rendelkeznek.

Mindenképp meg kell említenem, hogy az ismeretlen eredetű ragadványnevek száma nem elenyésző, hiszen mintegy 12 névnek (*Ángyó, Buduláj, Firuzs*) nem tudtam meg az eredetét.

Úgy gondolom, hogy a dolgozatommal elértem a célokat. A tiszaujhelyi ragadványnevek-rendszerét alaposan áttanulmányoztam és megismertem. Munkám során rávilágítottam a nevek sokféleségére, gazdagságára, változatoságára és használatuk hagyományaira. Gyűjtésemet sikeresnek mondhatom, hiszen sikerült a fiatalabbtól a legidősebb lakosok körében is összegyűjtenem a neveket, s azok kialakulásának okaira is rávilágítanom. A ragadványnevek világa nagyon érdekes volt számára, hiszen sok esetben egyes nevek már annyira divatosak váltak, hogy a névadó közösség szinte elfeledkezett az adott személy eredeti nevééről.

Az összegyűjtött és bemutatott nevek jól tükrözik az emberek gondolkodásmódját. A vizsgálatból jól kivehető, hogy Tiszaujhely ragadványnevei igen sokszínűek, változatosak.

## A FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

1. Albert Zsuzsanna. Harasztkerék ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 63. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, 1985. – 3–25. o.
2. Bachát László. A lelki tulajdonságokra utaló iskolai ragadványnevek. In: Nyr. 96: 16–20. o.
3. Balla Andrea. A magyar személynevek orosz/ukrán átírásai Nagydobrony községben. In: XI. Apáczai-napok Tudományos Konferenciakötet. – Bp.: 2007. – 123–127. o.
4. Balogh László. Az iskolai ragadványnevek gyűjtése és feldolgozása. In: NytudÉrt. 10. 1985. – 106–116. o.
5. Balogh László. Az iskolai ragadványnevek gyűjtése és feldolgozása. In: Névtani Értesítő 10. – 1985. – 16. – 21. o.
6. Bauko János. Ragadványnév-vizsgálatok kétnyelvű környezetben. Négy szlovákiai magyar település ragadványnévrendszere. – Nyitra–Budapest: Konstantin Filozófus Egyetem–Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2009. – 56–67. o.
7. Berényi Zsuzsa. Az iskolai ragadványnevek gyűjtése. In: Magyar Nyelvőr, 414–417. o.
8. Borbély Anna. A kétegyházi román ragadványnevek rendszere és használata. In: V. Magyar Névtudományi Konferencia, II.k. Szerk.: B. Gergely Piroska és Hajdú Mihály. – Budapest-Miskolc: kiadja a Magyar Névtudományi társaság és a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézete, 1997. – 187–193. o.
9. Bura László. Mezőpetri ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 83. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, 1988. – 4–19. o.
10. Deák Andrea–Hernádi Beáta. A hatvani középiskolások kereszt-, bece- és ragadványnevei In: Magyar személynévi adattárak 95. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály.

– Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkatató Munkaközössége, 1999. – 37–75. o.

11. Farkas Ferenc. Név és Névkatatás. Szerk.: Békési Imre. – Bp.: Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1985. – 139–141. o.

12. Fehér Krisztina. A ragadványnevek lexikális szerkezetéről. In: MNyj. 40: 75–85. o.

13. Fehér Krisztina. Névelméleti alapvetések a magyar ragadványnév-kutatás első korszakában. In: NytudÉrt. 26: 2004. – 73–89.o.

14. Gellén Attiláné. Salköveskút ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 79. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkatató Munkaközössége, 1985.– 3–28. o.

15. Görbedi Miklós. Tiszalök ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 52. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkatató Munkaközössége, 1983. – 3–32. o.

16. Guttman Miklós. Ragadványnevek az általános iskola felső tagozatos tanulóinak köréből. In: Nyr. 97: 55–61. o.

17. Hajdú Mihály. Válogatott tanulmányok. – Budapest: kiadó, 2003. – 554 o.

18. Hári Gyula. Csór ragadványneveiről. In: V. Magyar Névtudományi Konferencia, II.k. Szerk.: B. Gergely Piroska és Hajdú Mihály. – Budapest-Miskolc: kiadja a Magyar Névtudományi társaság és a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézete, 1997. – 194–199. o.

19. Hegedűs Teréz Gabriella. Kisnémedi ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 58. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkatató Munkaközössége, 1983. – 7–37. o.

20. Huley Alfréd. Gerendási ragadványnevek. In: Magyar személynévi adattárak 72. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkatató Munkaközössége, 1986. – 3–10. o.

21. Ivádyiné Gyenge Ilona. Ivád ragadványnevei, In: Magyar személynévi adattárak 663. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkatató Munkaközössége, 1985. – 3–27. o.
22. J. Soltész Katalin A tulajdonnév funkciója és jelentése. – Budapest.: Akadémiai kiadó, 1979.
23. Kálmán Béla. A nevek világa. 4. átdolgozott kiadás – Debrecen: Csokonai Kiadó, 1996.
24. Kis Tamás. Személynevek a szlengben. In: MNyj. 33: 93–104. o.
25. Kisvárdai Károly. Adalékok az iskolai ragadványnevek kutatásához. In: Nyr. 98: 277–282. o.
26. Kovács András. Magyar személynév kutatás Kárpátalján. In: Névtani Értesítő 30., 2008. – 203–210.o.
27. Kovács János. Vásárosdombó ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 22. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkatató Munkaközössége, 1978. – 3–27. o.
28. Kovácsné József Magda. Diákragadványnevek a kolozsvári Brassai Sámuel Elméleti Líceumban, In: V. Magyar Névtudományi Konferencia, II.k. Szerk.: B. Gergely Piroska és Hajdú Mihály. – Budapest– Miskolc: kiadja a Magyar Névtudományi társaság és a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézete, 1997. – 214–221. o.
29. Kovalovszky Miklós. Az ifjúság nyelvéről. In: Valóság 6/5. 1963. – 66–75. o.
30. Magyar Értelmező Kéziszótár, M-ZS. Szerk.: Juhász Jozsef, Szőke István, O. Nagy Gábor, Kovalovszky Miklós. – Bp.: Akadémiai Kiadó, 1982. – 1139 o.
31. Magyar Nagylexikon. Szerk.: Pon-Sek – Bp.: Magyar Nagylexikon Kiadó, 2002. – 271– 272. o.
32. Magyar—cigány szótár cigány— magyar szótár. Szerk.: Szabó Géza. – Kolozsvár: Komp-Press Korunk Baráti Társaság, 2000.

33. Matics Pál. Szalkszentmárton ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 89. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, 1989. – 5–38. o.
34. Misi Tünde–Mádi Judit. Abasár ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 88. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, 1988. – 3–18. o.
35. Mizser Lajos. A diáknevekről. In: Nyr. 95: 40–42. o.
36. Mizser Lajos. A ragadványnevek típusai az újabb kutatások tükrében. In: Irodalom és Nyelvtudomány. Szerk.: Frisnyák Sándor. – Nyíregyháza, 1987. – 139–147. o.
37. Mizser Lajos. Adalékok a diáknév kutatásához. In: Nyr. 96: 419–422. o.
38. Mizser Lajos. Balazsér mai családnevei. In: Névtani Értesítő 26: 45–9.
39. Mizser Lajos. Bene családnevei. In: Acta Beregsasiensis 5: 149–55. o.
40. Mizser Lajos. Bereg megyei családnévvizsgálatok. In: Névtani Értesítő 27: 39–43. o.
41. Mizser Lajos. Bótrágy mai családnevei. In: Az Újvidéki Egyetem Magyar Tanszékének Évkönyve. Szerk.: Lánicz Irén – Gerold László – Rajsli Ilona, 2001. – 59–62. o.
42. Mizser Lajos. Családnevek Kárpátaljáról. Badaló, Beregsom, Mezőkaszon. In: Magyar Nyelvjárások 40: 182–192. o.
43. Mizser Lajos. Csetfalva, Harangláb, Vári mai családnevei. In: Magyar Nyelvjárások 41: 427–32. o.
44. Mizser Lajos. Dercen és Szernye családnevei. In: Névtani Értesítő 27: 43–49. o.
45. Mizser Lajos. Gát mai családnevei. In: Köszöntő könyv Kiss Jenő 60. születésnapjára. Szerk.: Hajdú Mihály – Keszler Borbála. – Budapest.: Akadémiai Kiadó, 2003. – 605–609. o.

46. Nagy Jenő. Család-, Gúny- és Ragadványnevek a Kalotaszegi Magyarvalkón. In: Erdélyi Tudományos Füzetek 176. sz. – Kolozsvár: kiadja az Erdélyi Múzeum-Egyesület, 1944. – 3–11. o.
47. Nagy Natália. A ragadványnévadás sajátosságai Kárpátalján. In: Tudományos Közlemények. – Ungvár: Shark, 2016. – 45–56. o.
48. Nagy Natália. A személynevek rendszere Beregdédában. In: Acta Hungarica. – Ungvár: Szpekrtal Rt Nyomdája, 2014. – 78–82. o.
49. Néma Lajos. Visk és Szlatina ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 62. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, 1985. – 3–39. o.
50. Nyelvművelő Kézikönyv. L-ZS. Szerk.: Grétsy László és Kovalovszky Miklós. – Bp.: Akadémiai Kiadó, 1985. – 554–555. o.
51. Nyelvtudományi Előadások II.k. – Bp.: Akadémiai Kiadó, 1969. – 130–134. o.
52. Pintér Mária. Mezőkövesdi régebbi ragadványnevei, In: Magyar személynévi adattárak 22. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, 1978. – 3–16. o.
53. Sándor Anna. Kolon ragadványnevei. In: V. Magyar Névtudományi Konferencia, II.k. Szerk.: B. Gergely Piroska és Hajdú Mihály. – Budapest–Miskolc: kiadja a Magyar Névtudományi társaság és a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézete, 1997. – 187–193. o.
54. Sebestyén Zsolt. Magyar helynévkutatás Kárpátalján. In: Névtani Értesítő 30., 2008. – 195–202. o.
55. Sinkovits Ferenc. Csantavér ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 81. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, 1988. – 11–71. o.
56. Szabó T. Attila. Kolozsvári becenevek a XVI–XIX. sz.-ban. In: Nyelvtudományi Értekezések 59. sz.– 1968. – 5–25. o.

57. Szekeres Ilona. Szajol mai ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 23. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége, 1978. – 3–24. o.

58. Szilágyi Ferenc. Adatok és szempontok a diáknevek vizsgálatához. In: Nyr. 97: 51–55. o.

59. Török Ildikó Mária. Sopronkövesd ragadványnevei. In: Magyar személynévi adattárak 602. sz.. Szerk.: Hajdú Mihály. – Bp.: kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége, 1983. – 3–21. o.

## Резюме

Моя теза тема системи прізвиська Тиса Нойштадт, Nagyszőlős району. В ході моїх досліджень, я начебто імен та дав чітку заяву про те, що прізвиська створені на головну роль мовного творчості, гумор і грайливість мови і особливого характер. Проте, я вважаю, що сьогоднішній спосіб життя і моди *életszemlélet*- зміни назви і розширення можливостей і можливостей іменування. Кожен грає важливу роль в ім'я розвитку для точки зору, що незвичайне, цікаве, унікальне й нове, щоб бути (за винятком понесених відповідно до існуючого прізвиськ імен) або наше найкраще для характеристики носія імені.

Велика частина зібраних прізвиська були стимулювало погодитися з тим, що використання прізвиськ, як особисті імена деяких інших елементів застосування системи, тобто місце, яке в основному залежить від комунікативної ситуації.

Матеріал був зібраний за допомогою інформаторів. Я запитав, в цілому 15 інформантів. Колекція була проведена за допомогою прямого розмови. Я намагався розібратися серед представників різних вікових груп людей, такі, як отримати повну картину назви селища речовини. *Névdivatját* різного віку, щоб вивчити їх.

## **Resume**

The theme of my dissertation is the system of nicknames in Tiszaújhely, Nagyszőlősi district. In my research and sorting of names I found it clear that linguistic creativity, humor, linguistic playfulness and distinctive character play a great role in creating nicknames. Nevertheless, I believe that changing lifestyle, life-style and name-consciousness has increased the opportunities and opportunities of naming. The point of view was the appearance of unusual, interesting, unique and new (except for the names of names derived from an existing name) and the character of the name as best as possible.

Most of the collected nicknames have caused me to agree with the fact that the use of nicknames as some other elements of the personal name system also has a place that depends largely on the communication situation. I gathered the material through data providers. I asked about 15 publishers.

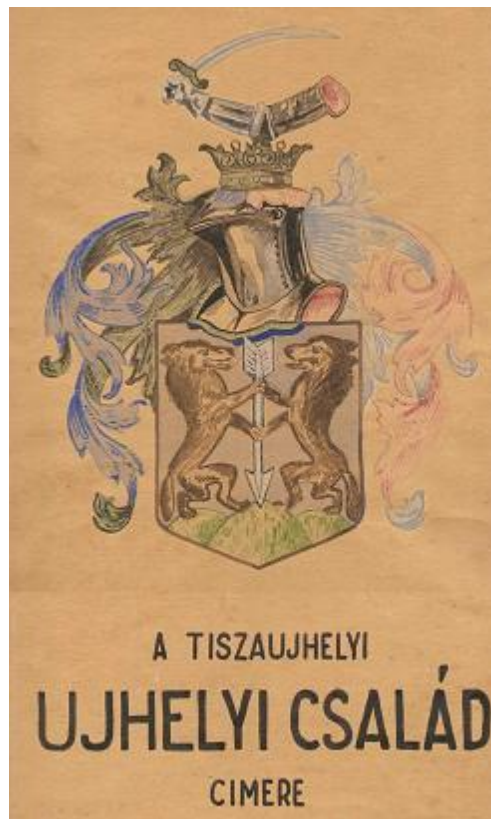
The collection was done by direct conversation. I have tried to select people from different age groups so that I can get a complete picture of the town's namesake. I can study the names of all ages.

## MELLÉKLET

Mellékletemben a szülőfalum nevezetességeit mutatom be az alábbi képek segítségével. Az első képen a tiszaujhelyi kúria látható, amely az Újhelyi család fészke volt és szolgálta a családot több generáción át, a második képen a már említett Újhelyi család címere látható, akik a XIII. századtól birtokolták a falut és voltak jelen folyamatosan a falu életében. A harmadik képen a református templomot mutatom be, amelyet 1220-ban építettek, román stílusban. A negyedik képen pedig a görög katolikus templom található, amelyet 1925-ben építettek és 1991-ben adták vissza az egyháznak. Az ötödik és egyben utolsó képen az Újhelyi család tiszteletére felavatott emlékoszlop látható, melyet 2006.szeptember 8-án avattak fel a református templom kertjében.



**Az Újhelyi család kúriája**



**Családi címer**



**A tiszaujhelyi református templom**



**A tiszaujhelyi görög katolikus templom**



**Az Újhelyi család emlékoszlopa**